

MEVZUBAHİS

samimiyette ciddiyyet arasında

Yıl: 2 | Sayı:6 | Nisan-Mayıs 2022 | Genç İHH yayınıdır.

RAHMET VE BEREKETİN ÇAĞLADIĞI VAKİTLER

Manifesto

insanlık bir buhran yaşıyor. Bu buhranı oluşturan sebepler, bakıp da göremediğimiz, görüp de hissedemediğimiz şeyler. İnsanoğlu bakmakla görmek, görmekle hissetmek arasındaki ince çizgiyi fark edebilseydi, her şey gün yüzü gibi anlaşılır olurdu.

Dünyada olup biten şeyleri anlamsızlaştıran, var olan bilgi enformasyonunun çeşitli manipülasyonlara uğrayarak insanları doğru bilgiye ulaştırıcı değil, belli zümrelerin kendi emellerini gerçekleştirmede bir araç olarak kullanmasıdır.

Böylesi bir düzende, iyiliği yaymak ve doğruluktan şaşmamak şiarıyla hareket eden bir topluluk olarak bize düşen, elbette ki bu bilginin yanlış kullanımına bir "Dur!" demektir. Bu amaç ve duygularla, gençleri bu yanlış bilgi akınından muhafaza etmek için yola çıktık.

Biliyoruz ki, gençlik bir çınardır. Ve bu çınarın oluşumu için tohum gereklidir. Tohum ise, ithal değil, tamamen yerli olmalıdır. Ekilen ithal tohumlar, körpe zihinleri zehirliyor, hakikati perdeliyor.

Söz konusu hakikatin muhafazasıysa ve iyilik denen olgu, kuru bir iyilikten de öte doğrulukla bağlantılı olduğuna göre, iyiliği yayarken doğruluğu da gözetenler, bilginin doğrusunu da göstermekle mükelleftir! Biz de bu doğruyu gösterme niyetindeyiz.

Kuruluş amacı gençleri bilgilendirmek, iyiliği teşvik etmek ve onlara bu dergide köşe vererek söz hakkı tanımak olan dergimiz, bu doğrultuda bilgi ve birikiminden istifade edebileceği herkesi yazar kadrosuna dahil eder, alanında uzman hocaları da misafir yazar olarak kabul ederek tüm bunları okur kitlesinin istifadesine sunar. Oluşturduğu 'Gençler Yazıyor' köşesiyle de her kesimden gencin görüşlerini ifade edebilmeleri imkanını sağlar.

Güzel bir amaçla çıktığımız bu yolda, siz kıymetli okurlarımızın ilgi ve alakalarına nazaran çok daha zengin içerikler ve yazar kadrosuyla mevzuları konuşmaya devam edeceğiz.

samimiyetle ciddiyet arasında

Yıl: 2 | Sayı: 12 | Nisan-Mayıs 2022
Genç İHH yayınıdır.

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Ekrem Kubilay Karadeniz

YAYIN KOORDİNATÖRÜ
Sena Güngör

EDITÖR
Ahmet Bilal Yıldız

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Asel Sena Uluç, Meryem Üstün

GRAFİK TASARIMCI
Elif Develioğlu

SOSYAL MEDYA SORUMLUSU
Furkan Çatalkaş

YAYIN KURULU BAŞKANI
Abdullah Muhammed İslam

YAYIN KURULU HEYETİ
M.Esad Emekli
Büşra Tuğtekin
Demirhan Sevinç
Halit Develioğlu
Hasan Demir
Hasan Samet Yıldırım
M.Cihad Çelik
Mihriban Gezer
Mücahit Çankaya
Mukadder Yılmaz
Sena Güngör
Rabia Akyol

İLETİŞİM
mevzubahisdergi@gmail.com

SOSYAL MEDYA HESAPLARI
@mevzubahisdergi
@mevzubahisdergisi
@mevzubahisdergi

YAYIN TÜRÜ
Yerel, süreli, 2 aylık

Kıymetli okurlarımız,

Dergimizin 12. sayısı ile karşınızdayız. Bu sayımızda dosya konusu olarak rahmet ve mağfiret ayı olan Ramazan ayını seçtik.

Bu vesileyle, tüm okurlarımızın Ramazan ayını tebrik eder, bu ayın İslam alemine hayırlar getirmesini Allah'tan niyaz ederiz.

Bildiğiniz gibi 2020 yılının Mart ayında Türkiye'de ilk koronavirüs vakası görüldü. Bu tarihten itibaren birtakım geçmiş zaman alışkanlıklarımızı yerini farklı alışkanlıklara bıraktı. Üstelik bu bizim rızamız olmadan gerçekleşen bir süreçti. Bizim payımıza yalnızca uyum sağlamak düştü. Öyle ki insanoğlu her şarta uyum sağlar. Ramazan ayımız da bundan nasibini aldı. Sokağa çıkma yasağı sebebiyle herkes evinde iftar yaptı, o eski iftar sofraları ne yazık ki kurulamadı. Teravih namazları kılınamadı, salavatlar gök kubbeyi saramadı. Kısacası buruk bir ramazan geçirdik. Şimdi ise Allah bizi bir Ramazan'a daha erıştirdi. Bu Ramazan'ın da buruk geçmemesi en büyük temennimiz.

Rahmet ve mağfiret ayı olarak adlandırılan bu ayda, genelde insanlar içine yönelir. Bir nefis muhasebesidir başlar, gider. Günahlar, sevaplar, eksik ibadetler, kaygısında olduğumuz gelecek ve kötü hasletlerimizin dışı yansımalarından kaynaklı iletişim problemlerimiz gibi birtakım güzel ve kötü şeyler muhasebe edilir. Allah'tan af dilenir ve düşülen hatalara tekrar düşmemek için söz verilir. Aslında, geçmiş muhasebe edilirken gelecek bu muhasebenin

analizine göre planlanır. Derler ki, bu ayda şeytanlar zincire bağlanır. Keşke nefis denen şeyi de insan zincire bağlayabilse. Ama yaşamın kuralı bu. Ruh ve nefis kutupları birbirleri arasında mücadeleye devam etmek zorunda... İrade gösterip ruhu galip etmek de bize düşen en önemli işlerden... Gelin bu mübarek ayda, birbirimize söz verelim. Dünya her ne kadar deveren ederken toplumları ifsadına sebep olsa da biz Müslümanlara düşen borç bu ifsada karşı ihanetin derdinde olmaktır. Toplumu ifsat eden batıl ve kötü düşüncelere karşı, gelin biz kendimizi ihya edelim ve toplumu ihya edebilmenin derdine düşelim. Batılın elindeki araçlar her ne kadar güçlü olsa da nice çoklara nice azların galip geldiğini bilen bir ümmet olarak içten, samimi ve imanlı bir şekilde yürüteceğimiz her hizmette Allah'ın yardımıyla karşılaştığımızı unutmayalım.

Dergimizin bu sayısında Ramazan ayı münasebetiyle bizlerde manevi bir iklim oluşturmak amacıyla bu ayın önemine dair, bu ayın ne şekilde istifade edilirse verimli olabileceğine dair köşeler hazırladık. Umarız istifade edebileceğiniz bir sayı olur. Bir sonraki sayımızda görüşmek dileğiyle, kendinize iyi bakın.

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Ekrem Kubilay Karadeniz

İÇİNDEKİLER

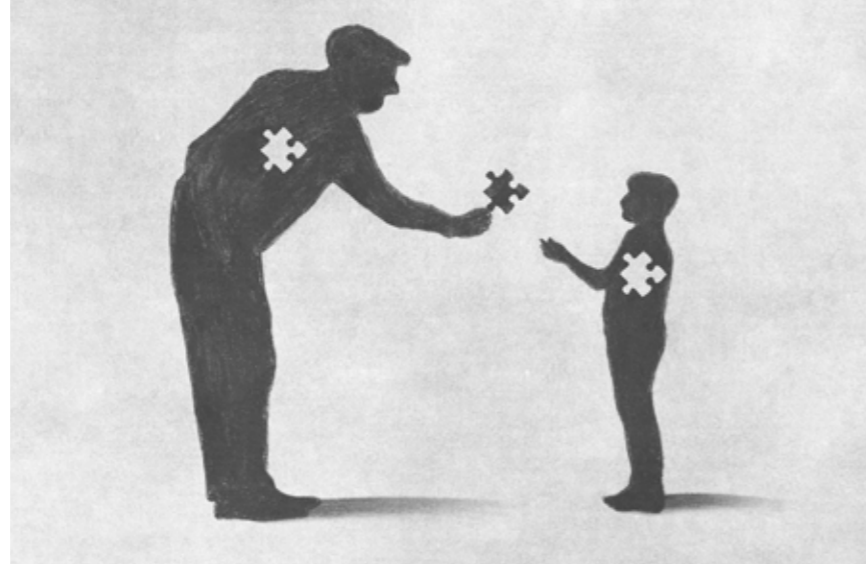
İYİLİĞİNİ İSTİYORUM

19

DİĞERGÂMLIK UFKUYLA HAYATA BAKIŞ

22

CERRAHİDE ÖNEMLİ BİR FİĞÜR:

EZ-ZEHRAVİ

30

+ DİĞER KONULAR

- 12 KISSALARLA RAMAZAN VE ORUÇ
- 14 ÖYKÜ: YOLA REVAN
- 16 ALLAH'IN ELİNE DÜŞMEK
- 20 YEDİKULE HİSARI
- 26 ÜÇ AYLAR VE RAMAZAN
- 32 ORTAÇAĞ DÜNYASI VE BİR GEÇİŞE DOĞRU

- 35 RAMAZAN-I ŞERİF KÜLTÜRÜNÜN OLUŞUMU
- 36 KİTAP: CİNAYET ŞİRKETİ
- 38 ÜÇ AYLARIN EDEBİYATIMIZDAKİ YERİ
- 40 GELENEK: MAHYA
- 42 HİLAL GÖRÜNDÜ
- 44 ANLAMIN MUHAKEMESİ
- 47 YİĞİTBAŞI VELİ HZ.

06

SICAK KÜL

BİR DAHASI YOK

28

GAFLETE SİĞİNILMAZ

10

SICAK KÜL

“Ramazan” kelimesinin etimolojik kökenine bakıldığında sonbahar yağmuru, keskin kılıç, sivri ok, güneşin şiddetli hararetinden taşların yanıp kızması, sıcak kül gibi manalar çıkıyor karşımıza. Beni en çok etkileyen mana ise sıcak kül.

✍️ Güldem Bekdemir

O kuduğum bir kitapta Safer Efendi'nin bir dervişi Ramazan kelimesinin etimolojik manası için sonbahar yağmuru, kılıç ucunun keskinliği, sivriltilmiş ok ucu gibi anlamlara geldiğini söylemişti.

Safer Dal Efendi hazretleri de bu hususta diyor ki: “O keskin kılıç, keskin sivri ok bildiğimiz insanı öldüren silahlar değil, kalbi fetheden muhabbet okudur. O manalar keskin kılıç, sivri ok, onlar manevi, muhabbet, kalbi fetheden.” Bir başka yerde denilir ki Ramazan kelimesi “رمضان” köküdür. Ramadiyy; yaz sonunda, güz mevsiminin başında yağıp yeryüzünü tozdan temizleyen yağmura denir. Bu yağmurun yeryüzünü temizlediği gibi, Ramazan ayı da müminleri günah kirlerinden temizler. Hazreti Peygamber'in “Bu ayın başı rahmet, ortası mağfiret, sonu da cehennemden kurtuluştur.” Hadisi şerifi ile Ramazan ayını rahmet olarak nitelemesi onun yağmur gibi yağıp gönüllerdeki kiri pası temizlemesine remizdir. Zira yağmur rahmettir, himmettir, yardımdır. Ve yağmur da yücelerden yağıp beden arzına etki eder, onu temizler. Çünkü nefsanî olan her şey bedene aittir ve tezkiye edilmesi lazım gelir. Çorak toprağımıza yağıp

orada bize can olan mübarek bir aydır Ramazan. Veya رَمَضٌ köküdür. Ramida; Güneşin şiddetli hararetinden taşların yanıp kızması anlamındadır. Kızgın yerin üstünde yürüyenlerin ayaklarını yaktığı gibi, Ramazan da müminlerin gönüllerini muhabbetle yakar. Aynı kökten İbranice remets kelimesi var ki bu da aynı şekilde kor, sıcak kül manasına geliyor. Bu mana beni en çok etkileyenlerden oldu. Çünkü küçüklüğümde beri ne zaman Ramazan ayı gelse veya ne zaman düşünsem aklıma hep yakıp kavurucu bir şey gelirdi. “şey” diyorum evet çünkü belli bir sembol yoktur zihnimde. O benim için bir “şey”dir. Ama hep kırmızıdır Ramazan. Tıpkı kurban bayramı gibi. Yakar, kavurur ama bunun açlıkla susuzlukla bir ilgisi yok. Şöyle anlatayım; Rasul-i Ekrem Efendimiz buyurmuşlar ki:

“Şeytan Âdemoğlunun damarlarında kanın dolaştığı gibi dolaşır. Onun dolaşma yerlerini açlık ve susuzlukla daraltırız.” Şeytanın alanı daraldığı için ruhun alanı genişler. Bu genişleme ise herkeste kendi aynasına göre farklılık gösterir.

Herkes kendi aynasından izler şehri-Ramazan'ı. O manevi

atmosferde ne görüyorsa, ne kokluyor, ne işitiyorsa o. Şehr-i Ramazan'dan bizim özümüze yansıyan ise şiddetli kavuruculuk ve kıpkızıl bir coşku. Asla öfke değil ama dinginlik de değil. Bizi ta ilk noktaya, önümüzde ardımızda kimlerin olduğunu hatırladığımız elest bezmine götüren bir kızıl coşku.

Kutsi hadiste rivayet olunur ki Cenâb-ı Hak, nefsi yaratınca ona sorar: “-Sen kimsin, ben kimim?”

“

RAMAZAN AYI GELSE VEYA NE ZAMAN DÜŞÜNSEM AKLIMA HEP YAKIP KAVURUCU BİR ŞEY GELİRDİ. “ŞEY” DİYORUM EVET ÇÜNKÜ BELLİ BİR SEMBOL YOKTUR ZİHNİMDE. O BENİM İÇİN BİR “ŞEY”DİR. AMA HEP KIRMIZIDIR RAMAZAN.

Nefs cevap verir: “-Sen sensin, ben de benim!” Cenâb-ı Hak, kendisini var eden Rabbini tanımak istemeyen nefsi, ceza olarak bin yıl ateşte yakar. Bin yıl sonra tekrar sorar:

“-Sen kimsin, ben kimim?” Nefs tekrar aynı cevabı verir: “-Sen sensin, ben benim!” Allah Teâlâ, bin yıl daha nefsi ceza olarak yakar, tekrar sorduğunda yine aynı cevabı

alır. Bu defa ceza olarak onu üç gün aç bırakır. Üç gün sonra nefse: “-Sen kimsin, ben kimim?” sorusunu sorunca nefis bitkin bir şekilde cevap verir: “-Sen Rabbi Rahimimsin, ben ise âciz bir kulunum!”

İşte Şehr-i Ramazan bizi bu ana götüren bir coşku derken bunu kastediyorum. Bir de oruçlunun cennette özel bir kapısı var ki herkesçe malum ismi Reyyan kapısıdır. İbn Arabi

ÂŞIK SONBAHAR YAĞMURUNUN ALTINDA YÜRÜDÜĞÜNDE HASTALANIP HASTALANMAYACAĞININ HESABINI YAPMAZ. ÂŞIK DERDİNDEN BAŞKA BİR ŞEYE ODAKLANMAZ. HASTA DA OLSA, SIHHAT DE BULSA YÜRÜMEYE DEVAM EDER.

hazretleri Reyyan kelimesinin etimolojik anlamının “kanmak, doymak” olduğunu söylüyor.

Şöyle ki:
“Reyyan kelimesinin kökü ‘Riyy’, içmede doygunluk derecesidir. Kandıktan sonra bir şey içilemez. İçebildiği sürece, arz veya canlıların yeryüzünden başka bir yer olsun, insan kanmış sayılmaz.” Diye açıklıyor. Bu açıklamadan da anlıyoruz ki oruç âşıkların ibadetidir ve âşık da sevgilinin vechini görene

kadar ne susuzluğu diner ne de bir şeye kanar. Anlıyoruz ki Reyyan kapısı ruyetullahın eşiğidir ve anahtarı oruçtur. Gerçi günümüzde hekimlerin çeşitli görüşleri var. Oruç tutmak kimi doktora göre çok sağlıksız, kimi doktora göre ise çok sağlıklı bir ibadet.

İki tarafın da kendine göre belli argümanları var. Ben o konulara girmeyeceğim. Ama şunu diyebilirim ki âşık sonbahar yağmurunun altında

yürdüğünde hastalanıp hastalanmayacağına hesabını yapmaz. Âşık derdinden başka bir şeye odaklanmaz. Hasta da olsa, sıhhat de bulsa yürümeye devam eder. Hazreti Mevlana Hüdavendigâr efendimizin çok güzel bir sözü var:

“Âşıkların; merhemlerin deva olmadığı dertleri vardır ki ne uyku ne seyahat ne de yiyip içme çare kılar, ta sevgilinin yüzünü görünceye kadar.”

İLÂHİ HASAT VAKİTLERİ

İyiliğin, hatta bir tebessümün bile amel defterimize yerine göre bire on, yüz hatta binlerce sevap olarak yazıldığı adeta bir hasat zamanı üç aylardayız. Değerlendirebilmek nasip ola.

Fatih Bünyamin Çiğdem

Rahmetin, bereketin, huzurun ve esenliğin mevsimi mübarek üç aylar ruhumuza yine ilaç gibi geldi. Biz mü'min kullar için bu öyle bir zaman dilimiydi ki yapılan her hayrın, hasenatın, iyiliğin, hatta bir tebessümün bile amel defterimize yerine göre bire on, yüz hatta binlerce sevap olarak yazıldığı adeta bir hasat zamanı demektir.

Üç ayların ilki olan Receb-i Şerif'in gelmesiyle birlikte tatlı heyecanımız başladı. Rabbimizin ayında ona daha çok yakınlaşmak için ibadetimizi, zikrimizi ve nefis muhasebemizi ziyadeleştirmek için çaba gösterdik. Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in ayı Şaban-ı Şerif'te ise ibadetlerimizi gönül huzuruyla ifâ ederken bir yandan da Alemlerin Sultanı'na salât ve selamımızı artırmaya gayret ettik. Kandil gecelerinde gözyaşlarımızla ellerimizi semaya kaldırdık, rabbimizden af ve mağfiret diledik. Yalnız kendimiz için değil, dünya üzerinde zulüm gören, acı çeken, yokluk ve sefalet içerisinde hayatlarını idame ettiren bütün mü'min kardeşlerimiz için dualar ettik. Elbette sadece kavli dua ile yetinmedik. Bilhassa bu özel zaman zarfında özellikle de insani yardım alanında çalışmalar yürüten vakıf, dernek ve sivil toplum kuruluşlarımız vasıtasıyla yaptığımız yardımlarla fiilî duamızı da imkanımız ölçüsünde yerine getirdik.

Ramazan-ı Şerif coşkusu bütün bedenimizi ve ruhumuzu sarmıştı. İftar sofralarının bereketi, sahurların

akabinde yeni bir oruca besmele çektiğimiz imsak vakti, teravihlerin tatlı yorgunluğu, gönüllere esenlik veren zekat ibadeti ve daha nice güzelliğiyle hanelerimizi yine teşrif edecekti.

Kur'an-ı Azmüştân'ın yeryüzüne indirilmeye başlandığı, bin aydan daha hayırlı olan Kadir Gecesi'ni de içerisinde barındıran bu en mübarek ay ümmet-i Muhammed'in ayı idi. Kardeşini kendi nefesine tercih etme meziyeti gösterebilen aziz ümmetin en çok da Ramazan-ı Şerif'te birbirini düşünmesi, koruyup gözetmesi gerekirdi. O yüzden, toplumsal yardımlaşma ve dayanışmanın en mühim göstergesi olan zekat da yine bu ayda verilmekteydi. “Zaman kitabının ayrıacı idi Ramazan, takvimin baş tacı, susuz kalan yüreklerin saf menbâ... Yalnızca belirli bir vakitten ibaret değil, sevdalı olduğumuz saâdetin buram buram gülcükler saçtığı bir medeniyetti. Övüncümüz olan kim varsa bu medeniyetin semeresi değil miydi?”

Öyle bir bekleyiş olmalıydı ki bizimki, susuzluktan ölmek üzere olan bir kimsenin ab-ı hayâta kavuşması gibi karşılamalıydık geldiği vakit o güzeller güzeli... .

Evlerimizin duvarları, okullarımızın, iş yerlerimizin panoları, şehirlerimizin billboardları tüyleri diken diken, gönülleri cıvı cıvı edecek bir biçimde haber vermeliydi o sevgilinin gelişini... .

Herkes ailesi ve sevdikleri ile beraber bilhassa mü'min kardeşleri için samimiyetle ve gözyaşlarıyla dua etmeliydi. Çünkü duaların geri çevrilmediği bu özel vakitlerde Rasulullah (s.a.v.)'in buyurduğu üzere “günahsız bir ağızla” birbirimize edeceğimiz dualar iki cihânda saâdetimizin vesilesiydi.

Mukaddes üç aylarımız ve Ramazan-ı Şerif'imizin hayırların fethine, şerhlerin define, gönül coğrafyamızın cümle ferdininin sağlığına, mağfiretine, rahmetine, huzur ve esenliğine vesile olması duası ile... .

GAFLETE SİĞİNİLMAZ

Gaflete sığınılmayacağını, avuntunun çâre olmadığını gösteren, bağında Kur'an'ı barındıran bu mübarek günlerin kıymetini bilmek ayılmak için önemli bir fırsat. Bizi kuyudan yukarıya çekip çıkararak uykudan uyandıracak bir ip. Bu günler, bu aylar hür olma vakitleridir.

Uğur Canbolat

Çok sevdiğim bir arkadaşım vardı. İyi niyetinden ve kalbinin sâfiyetinden asla şüphe edilmeyen bu dost canlısı yoldaşım alabildiğine dağınıktı. Vaktinde bir yere gidemezdi. Ne yapar eder kendini affettirirdi ama. Kötü niyetine rastlanmadığı ve ikinci bir gizli ajandaya sahip olmadığı herkesçe malûm olduğundan kendisine küsemezsiniz. Gücenik davranamazdınız. Kapris yapmaya yeltenemezsiniz. Sözleştiğiniz saatte gelmediğinde ağız dolusu söylerseniz bile sokağın ucundan görüldüğünde üstünüze çektiğiniz tüm negatif enerjiniz bir balon gibi söñüp giderdi.

Öğrencilik yıllarında geç kalmalarından dolayı çoğu dersinden "yok yazılırdı" yoklamada ama sevecenliği ve zekâsıyla işleri kurtarırdı. Bir masumiyeti vardı ki, başkasında bunu görüp müşahede etmek neredeyse yaşadığımız şu çağda imkânsız gibiydi. Bu dünyanın adamı değil diye düşünürdük hakkında.

"Gaflette kaldım." demek olurdu ilk cümlesi. Ne kadar kızmaya çalışsanız, ayar vermeye kalkışsanız, kendisini toparlaması için destek vermeye gayret etseniz size söyleyeceği tek cevabı buydu. "Gaflette kaldım." Sonraları bu cümle üzerinde çokça düşündüğüm olmuştur. Kim gaflete düşmez ki? Hangimiz gaflete yenilmeyiz ki? Kaçımız gafil avlanmamışızdır ki? Hepimizi ucundan, kıyısından şu ya da bu şekilde yakalamıştır bu gaflet belası.

Gaflet konusu hiç gündemimden düşmedi. Arkadaşım yalan dünyayı bırakıp gerçek âleme göç edince sanki bu cümle bana onun mirası gibi kaldı.

Bir süre sıkça kullandım. Sığındım hatta. Ama öğrendim ki, gaflete sığınılmazmış. Bizler gafleti hafifletici bir sebep olarak algılayıp değerlendiriyoruz ama hiç öyle değil. Unutma ve yanılma anlamı ile sınırlandırmak için sınırlanabiliriz. Dalgınlık ve dikkatsizlik olarak yorumlayıp meseleyi

küçültmeyiz. Beşerî bir ihmâl diyerek bir kenara koyamayız. Bir şeyin gerekliliğini bildiğimiz halde sehven bilmiyormuş gibi yapamayız. Kavrayamadım, idrak edemedim, dikkatimi veremedim gibi avuntulara tutunamayız. Aklımız var, düşünmek için. Kalbimiz var, anlamak için. Gözümüz var, görmek için. Kulağımız var, duymak için. Hadi diyelim ki, bunlara da kendimizce mazeretler uydurduk, yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim bize şeytanı anlatıp düşmanımız olarak önümüze koymadı mı? Kovulduğunu bildirdi mi? Kıyâmete kadar yolumuzda oturacağını, dostları ile bize bin bir hilebazlıkla yaklaşacağı konusunda uyarmadı mı? Bununla da yetinmeyip şeytanın kendi dilinden sorumluluk almayacağı ve kudretinin yani

yaptırım gücünün olmadığı ifade edilmedi mi? İmanı muhafaza edip şirk pisliliğinden korunmak için teyakkuzda olmamız söylenmedi mi? Fahr-i Kâinat Efendimiz bize en güzel örneklik ile bunları göstermedi mi? Tüm bunlara rağmen masumiyet içeren bir gafletten nasıl bahsedebiliriz ki? Gaflet unutma ve yanılma değil, bile bile lâdestir. Görevlerimizi arzularımızın yenmesine izin vermektedir. Hatta ciddî ilahî uyarılar olduğu halde Allah'ı değil şeytanı dinlediğimiz için düpedüz aymazlıktır. Kur'an'ı ezberleyip "Hâfız" olmaya verdiğimiz değer kadar onu anlamak olan "Zâkir" olmaya da ehemmiyet vermedikçe sanırım bu işin içinden çıkamayacağız.

İşte içinde olduğumuz mübarek üç aylar... Kalbimizin Kur'an ile aydınlandığı geceler... Gelmekte olan Ramazan-ı Şerif... Bağında Kur'an'ı barındıran bu onarıcı ay... Hepsi bizi gafletten uyandırmak için değil mi? Gaflete sığınılmayacağını, avuntunun çâre olmadığını gösteren bu mübarek günlerin kıymetini bilmek ayılmak için önemli bir fırsat. Bizi kuyudan yukarıya çekip çıkararak uykudan uyandıracak bir ip. Bu günler, bu aylar hür olma vakitleridir. Kölelikten kurtulma zamanıdır. Unutmamak gerekir ki; gerçekten özgür olanlar ancak Allah'a gerektiği gibi kulluk yapabilirler. Gaflete sığınmadığımızı nefis

“
KAVRAYAMADIM,
İDRAK EDEMEDİM,
DİKKATİMİ VEREMEDİM
GİBİ AVUNTULARA
TUTUNAMAYIZ.
AKLIMIZ VAR, DÜŞÜNMEK
İÇİN. KALBİMİZ VAR,
ANLAMAK İÇİN.
GÖZÜMÜZ VAR, GÖRMEK
İÇİN. KULAĞIMIZ VAR,
DUYMAK İÇİN.

ve şeytanla olan bağlarımızı kopararak göstermeliyiz. Topu taca atmama ayları olarak da ifade edebileceğimiz bu vakitlere ulaştığı için Rabbimize sonsuz şükürler olsun.

Ya Selâm!

KISSALARLA RAMAZAN VE ORUÇ

Peygamberimiz (s.a.v.) üç aylardan ve bilhassa ramazan ayının tüm faziletlerinden yararlanmamızı bizlere buyurmuştur.

Ahmet Cihan Zivalı

Resulü Ekrem (s.a.v.) Medine'ye teşriflerinde Araplar oruca o derece alışık olmadıkları için oruca dair hükümler diğer dini konular da olduğu gibi tedricen vaaz edilmiştir. Önceleri sadece tanıdıklarının tuttıkları Muharrem ayının onuncu günü olan aşure orucu, Hz. Peygamberin Medine'ye gelişi ile tutulmasını emrettiği senede üç kez oruç, bu safhaları göstermektedir. Oruca alışıldıktan ve ona ısındırdıktan sonra "İçinizden (sağlam ve mukim olduğu halde) Ramazan'a ulaşanlar orucu tutsunlar." Mealindeki Bakara Suresi'nin 185. ayeti orucu kesin kez farz kılarak bu gibilerden fidyeyi kaldırmış, mazur sayılanların da bilâhare kazasını öngörmüştür.

Hız. Peygamber, Ramazan'da orucu bozmayı mübah sayacak hatta bazen mecbur kılacak sebep, illet ve mazeretlerden uzak olduğu halde onu tutmayanların büyük zararda ve manevi ziyanda olduklarını zaman zaman bildirmekten geri kalmamıştır. Nitekim Ebû Hureyre Hazretlerinin rivayet ettiği bir hadis-i nebevilerinde, "özürsüz, Ramazan'da bir gün oruç tutmayan, sonra bütün zamanını oruçla geçirse dahi o günün mükâfatını alamaz." Buyurarak ramazan orucunun faziletine değinmiştir.

Nitekim Medine-i Münevvere'de minberine çıkarken Hz. Peygamber 1,2 ve 3. basamaklarda "Kabul eyle yarabbi!" manasına gelen "âmin" diye cemaatin duyacağı kadar seslenmiş, sebebini soran ashabına "Cebrail (a.s.) bana birinci basamakta geldi. Ana-babasına kavuştuğu halde onların rızasını alamayanlar, senin adın yanında okunduğu halde salavat-ı şerife getirmeyenler ve nihayet üçüncü olarak da Ramazan'a kavuştuğu halde günahlarını affettirici başta oruç olmak üzere bir davranış içinde olamayanları Allah'u Teâlâ rahmetinden uzak kılsın, buyurdu. Ben de bu duaya âmin

dedim." Görülüyor ki Ramazan, oruç tutmakla beraber günahların affına vesile olacak ibadet üzere geçirilmesi gereken bir aydır.

Peygamberimiz (s.a.v.) üç aylardan ve bilhassa ramazan ayının tüm faziletlerinden yararlanmamızı bizlere buyurmuştur. Bu ayda oruç tutup vaktimizin büyük bir bölümünde ibadetle iştiğal etmemizi, toplumsal bağlarımızı güçlendirmemizi, yapılan ibadetlerin mükâfatını ve kurtuluşa ermeyi müjdelemiştir. Kissaya göre, Selman (r.a.) diyor ki: "Resulullah (s.a.v.) Şaban ayının son gününde bizlere bir hutbe irat ederek: 'Ey

“

EY İNSANLAR! SİZİ BÜYÜK MÜBAREK BİR AY GÖLGESİ ALTINA ALMAKTADIR. İÇİNDE BİN AYDAN DAHA HAYIRLI KADİR GECESİ VARDIR. ORUCU FARZ, KIYAMI (TERAVİHİ) SÜNNETTİR. ONDA NAFİLE BİR İBADET YAPAN FARZ SEVABINI, FARZ İŞLEYEN DE YETMİŞ KATINI ALIR. KARŞILIĞI CENNET OLAN SABIR VE İHSAN AYIDIR. MÜMİNLERİN RIZKI ONDA ÇOĞALIR.

HZ. MUHAMMED (S.A.V.)

insanlar! Sizi büyük mübarek bir ay gölgesi altına almaktadır. İçinde bin aydan daha hayırlı Kadir Gecesi vardır. Orucu farz, kıyama (teravihi) sünnettir. Onda nafiye bir ibadet yapan farz sevabını, farz işleyen de yetmiş katını alır. Karşılığı cennet olan sabır ve ihsan ayıdır. Müminlerin rızkı onda çoğalır, bir oruçlunun orucunu açtıranın günahlarını Allah bağışlar ve hiçbir şey eksiltmeden onun sevabını kendisine de verir. Hepimiz bulamayız, diyenlere de bir hurma ve bir yudum su ile de açtıran aynı sevabı verir. Evveli rahmet, Ortası mağfiret, sonu da cehennemden âzât günleri olan Ramazan'da ikisi rıza-i ilâhiyeyi tahsil, ikisi de müstağni olamayacağınız dört hasletle çok bulunun. Bunlar şehadet kelimesi ve istiğfar ile cenneti talep, cehennemden istiâze. Oruçluya iftar zamanı su içireni

de Allah'a Teâlâ, içtiği takdirde cennete girinceye kadar susaması mümkün olmayan havza Kevser'den içirir."

Peygamber Efendimiz sahur vakitlerinde kalkmayı ihmal etmez ve vakitleri en iyi şekilde değerlendirirdi. Hz. Sâbit: "Biz Hz. Peygamberle sahur yemeğine kalktık, yemekten sonra da namaza durduk." buyurduğunda, Hz. Enes: sahurla namaz arasında ne kadar zaman geçirdiniz? Diye sordu. O da bir kişinin eli ayet okuyacağı zaman kadar cevabını verdi.

Peygamber efendimiz oruç tutmanın mümkün olduğu takdirde yolculuk halindeyken de tutulmasının makbul olduğunu buyurmuştur. Nitekim kissada ifade edildiği üzere: Ebu Derda Hazretleri "Sıcağı şiddetli

bir günde Hz. Peygamberle birlikte bir yolculukta bulunduk. Öyle ki bazıları sıcağın korunmak için ellerini başlarının üzerine tutuyorlardı. İçimizden Hz. Peygamber ile Abdullah B. Revâha'dan başkası oruçlu değildi." buyurmuşlardır. Hz. Peygamberimizin yanında kalan, uzun süre hizmetinde bulunan Hz. Enes de buyuruyor ki, Resulullah ile yolculukta bulunduk, içimizden oruç tutanlar ve tutmayanlar vardı, bir yerde konakladığımızda gölgelerimiz ve elbiselerimiz olduğu halde bazıları eli ile kendilerini koruyorlardı. Oruçlular yorgun ve baygın düştüler, tutmayanlar ise direkleri çaktılar, çadırları kurdular, binekleri, develeri suladılar; bu manzarayı gören Peygamberimiz "Oruç tutmayanların mükâfatı bugün fazla oldu." buyurdular.

YOLA REVAN

Ahmet Can Altun

“Hey dur artık. Yeter. Ne yapmaya çalışıyorsun? Senin kafanda bulunmam, senin sayende var olmam bana eziyet etmeni gerektirmez. Ne olurdu seçtiğim yollardan biri güzel çıksaydı? Güzel bir yola soksaydın beni. Yoruldum. Anlıyor musun? Heyy!”

Bana sesleniyor. Cevap versem duyacak sanki. Bir de soru soruyor. Hem ne bu isyan yanı? Sen kimsin?

Durdu. Ayak ucundan başlayıp kafasını kaldırarak ufka doğru baktı. Her bir yanda dikenli çallılar vardı. Küfür etmek istedi, edemedi. Bağırarak istedi. Ağlamak. Ölmek.Yok olmak. Hiç olmak. Olmadı. Gökyüzüne baktı kızarak. Geriye döndü. Geçtiği her yerin yok olduğunu gördü. Uzaklarda görünen silüetler vardı sadece. Mutlulukları vardı çok uzaklarda. Biraz daha yakında üzüntüleri. Mutluluğuna koşmak istedi. Hiçliğe tosladı. Arkasını döndü tekrar. Arkasından ittiren bir şey vardı. Görünmeyen. Mecbur girdi dikenli yola. Elli metre yürümeden kan içinde kaldı ayakları. Mecbur. Yoldur gidilir.

“Tamam özür dilerim. İsyan etmemeliydim. Ama çok yorulduğum yanlış seçim yapmaktan. Gitmem gereken yolu göster bana lütfen. Artık bulmak istiyorum ne bulmam gerekiyorsa. Kendimi mi bulacağım? Seni mi? Kimi bulacağım? Ya da neyi?”

Her şey bu kadar kolay olsaydı bu saatte bunları yetiştirmeye çalışmak yerine yazar olmuş,

bir seminerde konuşuyor olurduk herhalde. Değil mi? Sabırlı olmak zorunda. Yapacak başka bir şeyi de yok zaten. İlerisi güzel olabilir. Olmayabilir de. Belki de yolun sonuna yetişmez. Gerçi yetiştiği kadarı yolun sonu değil midir ki? Ama aradığını bulamazsa yol bitmiş midir? Yolda ölmek bu mudur? Belki sayı doğrusunda sayı çizgilerinden biridir yolun sonu. Ama sayı doğrusu sonsuza uzanır değil mi?

Dikenli yolun sonuna yaklaşıyor. Ayağı delik deşik. Dizleri, elleri de pek farklı değil. Ne zor sonu bilinmeyen yolda gitmek. Son birkaç adım ve bitti. Yere attı kendini. Dilini damağından ayırmaya çalıştı. Matarasında kalan son yudum suyu döktü ağzına. Tuzluydu. Boğazını yaktı. Ağlamak istedi. Vücudunda tek damla su kalmamıştı. Uyuyakaldı oracıkta.

İmleç yanıp sönüyor. Bir şeyler yazmamı bekliyor. Onu yola koymamı bekliyor. O da beni bekliyor. Doğru yola girmek için. Ve siz de beni bekliyorsunuz onu doğru yola koyayım diye. Ama uyumam gerekiyor. Devam edemeyeceğim.

Uyandı. Donuk gözlerle tavana baktı. Altında toprak yerine yumuşacık yatak vardı. Beli, boynu tutulmamıştı. Ayaklarındaki yaraların sadece izi kalmıştı. Dili damağında değildi. Hava ne sıcak ne soğuktu. Doğrudan hızlı bir şekilde. Ayaklarını yataktan sarkıttı. Etrafına baktı. Bir evdeydi. “Hey burası da neresi? Nereye getirdin beni?” Her zaman yaptığı gibi cevap verilmesini beklemedi. Ayağa

kalkıp odayı keşfetti. Masada kalan yarım bardak suyu içti. Tatlıydı. Ferahladı. Pencereden dışarı baktı. Yeşillik ve betondandı her şey. Şaşkınlığı ve merakı gittikçe artıyordu. Korkusu da aynı şekilde. Bu zamana kadar güzel şeyler yaşadktan çok az sonra berbat şeyler yaşamıştı. Masadaki bilgisayarı gördü. Çekinerek açtı. Açık bir dosya vardı. Bir hikâye yazılıydı. İsmi Ali.

Uyandı. Gözlerini, yuvasından fırlayacak kadar açtı. Gökyüzüne bakıyordu. Ağzına, burnuna kum girmişti. Bir anda ayağa kalktı. Başı döndü, gözleri karardı. Uçsuz bucaksız bir yerdeydi. Arkasından ittiren bir şey vardı. Arkasına döndü. Zifiri karanlık. Sadece silüetler vardı çok uzaklarda yorgunluktan bitap düşen. Onu ittiren şey yanıp sönüyordu. Bağırıldı “Kimse var mııı? Neresi burası? Heeeey!” Sonu görünmeyen aydınlık tarafa döndü. Yürümekten başka yapacak hiçbir şeyi yoktu. Yol ayrımındaydı. Ne tarafa yürümesi gerektiğini bilmiyordu. Soldaki yolu seçti. Yürümeye başladı.

Bilgisayardaki yazılanları okudu ve sertçe kapağını kapattı. Masaya eğilip ağlamaya başladı. Demek her şey bir yazıdan ibaretti, ben üç harften ibarettim, diye sayıklıyordu. Kafasını kaldırdı. Gözlerini sildi. Ağlayabildiği için şükretti. Bilgisayarı tekrar açtı. Dosyayı aşağı indirdi. Başka dosyaların da olduğunu gördü. Yusuf, Hasan, Ayşe, Ahmet, Fatma, Melike... Onlarca dosya vardı. Tek tek açıp okudu. Birbirinden farklı hikâyelerdi.

“

BİTMİYEN YOL YAPMIŞLARDI. O DA REVAN OLMUŞTU BU YOLLARA. KİMİ YERDE KUYULAR VARDI. KUYULARDA YUSUFLAR. DIŞINDA KARDEŞLERİ. KÂH KARDEŞİ OLDU KÂH YUSUF. DEVAM ETTİ. KİMİ YERDE MANCINIK VARDI. UCUNDA İBRAHİMLER. AŞAĞIDA YANAN ODUNLAR. KÂH İBRAHİM OLDU KÂH YANAN BİR ODUN.

Tek ortak noktaları hepsinin varılacak bir yeri vardı ama kimse varamamıştı. Ali yazan dosyayı kapattı. Diğer hikâyeleri sonlandırmak istedi. Bu eziyeti daha fazla çekmelerini istemedi.

Bana söylüyor. Garip değil mi? Birkaç saat öncesine kadar ben yalvarıyordum ona. Birkaç saat önce bir hiçtim. Üç harften ibarettim. Şimdi ise... Ona çok sinirliyim. Bu eziyetleri başkalarına da yapıyor olması beni daha çok sinirlendirdi.

Tek tek tüm karakterlerin yolunu devam ettirdi. Kimisinin artık ölmesi gerekiyordu kimisinin olması. Hepsi giderken teşekkür etti. Kimisi yolu sevmişti tüm

zorluklara rağmen. Onlara pek bir şey yapmadı. Güç verecek şeyler yazdı sadece. Sıra ona geldi. Ve aslında kendisine de. Ne olacağı belli değildi. Bu yüzden onun da bir yere varmasını istiyordu. Şimdi imleç Ali'nin elindeydi.

Bitmeyen yol yapmışlardı. O da revan olmuştu bu yollara. Kimi yerde kuyular vardı. Kuyularda Yusuf. Dışında kardeşleri. Kâh kardeşi oldu kâh Yusuf. Devam etti. Kimi yerde mancınık vardı. Ucunda İbrahimler. Aşağıda yanan odunlar. Kâh İbrahim oldu kâh yanan bir odun. Devam etti. Sabrı bitiyordu. Yoluna bir deniz çıktı. Yunus'u boğacak olan.

Denizin içinde balık. Balığın ağzında Yunus. Kâh Yunus oldu kâh deniz. Devam etti, etti. Yolda bir çarmıh. Çarmıhta İsa. Elinden çivili. Kâh İsa oldu kâh çivi. Hepsi benzer yollardan geçmişti. O da geçiyordu. Varılacak yere varmak için. Türlü işkenceler gördü. Yol ayrımına geldi. Son yol ayrımı. Bunun farkında değil. Artık anlamıştı hiçbir yolun rahat olmayacağını. Gücü çok kalmamıştı. Ama artık içi rahattı. Bunu kabul etmek ona kendini kazandırmıştı. Ortada durdu. Gökyüzüne baktı. Birkaç damla yaş düştü gözünden. Düşen yerde şekillendi. Toprakta aktı. Sağdaki yola girip kayboldu. O da arkasından gitti.

ALLAH'IN ELİNE DÜŞMEK

Hazreti Cafer-i Sadık'ın "Fakirin eline düşmeden Allah'ın eline düşer." buyurduğu sadaka ile, O'nun veren eli olmanın lezzetine en çok varılan aydır Ramazan...

✍️ Ayşe Kayar

Manevi iklimi ile bütün ümmeti saran, hanelere tatlı bir telaş ve vakte bereket getiren üç aylara bu yıl da ulaştıran Rahmân'a şükürler olsun.

Bizi, oruç ve sadakanın, Kur'ân ve huzurun ayı olan Ramazan-ı Şerif'e adeta hazırlayan Recep ve Şaban aylarında, farz ibadetlerini nafilelerle süsleyen, bedenini oruca, uykusunu sahura hazırlayan şen gönüllere de selâm olsun...

"Bir bakıma oruç, bizim kurtuluşumuzun kurbanı sayılır, bizim canımız onun yüzünden dirilik elde edecektir! Mademki gönül evine misafir olarak can geldi, onun uğruna bedenimizi tamamıyla kurban edelim."
Hazreti Pîr Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî

Issız ve kurak bir yerde kaybolsak, o bilinmezliğin ve zamanla çöken açlık ve susuzluğun çaresine bakmak için bir yol ararız. Örneğin; doğada yolunu yitirenler için en güvenilir çözüm bir akar su bulmak ve onu takip etmektir. Su bulunsun ki, o kişiyi hem ilerletsin hem de beslesin ve diri tutsun. Gönülünde bu niyetle yola çıkana Allah, önce bir dereye ulaştırır, yolda ilerledikçe coşkun ırmaklara rastlar, sebat edip yürüdükçe nehirlerle karşılaşır, kendisini bir şelalenin akışına bırakır ve vakti gelince oraları da

aşar da bir denize karışır. O kurak yer, o kaybolmak; O'na ibadetten, şükürden, O'nu tanımaktan uzak dünyamızdır. Çıkar yol arama arzusu ve verilen gayret ise yine O'nun rahmetinin bir tecellisi olarak gönüllerimize sunulmuş ikramdır. Dereler günde beş vakit gelen davet, ırmaklar yedi günde bir uğrayan Cuma bayramı, nehirler Recep ayı, dereler Şaban ayı, akışına teslim olunan o coşkun şelale Ramazan ayı ve nihayet müjdelerle dolu, insanı bütünüyle saran denizse o Ramazan ayına sırtlanmış olan Kadir gecesidir.

Ebu Hüreyre'den (r.a.) rivayet edildiğine göre, Resulullah şöyle

buyurdu: Azîz ve Celîl olan Allah'ın insanın oruç dışında her ameli kendisi içindir. Oruç benim içindir, mükafatını da ben vereceğim." Günümüzdeyse Yüce Allah'ın kıymetini bu denli vurguladığı oruç ibadetinden, Ramazan ayından söz açılınca hep "açın halinden anlamak" gibi eksik ve siğ bir cümle karşımıza çıkar. Bir Müslüman olarak bu bilinci ve inceliği, belli vakitlerle kısıtlamaksızın, şu mübarek günlerde, manevi açlığımızı susuzluğumuzu da fark edip "doyma, kanma" eylemini başka bir boyuta taşımamız gerekmez mi? Öyleyse malum cümle üzerinden yeniden Ramazan'a dair cümleler

kuralım isterim. Bedenen açın halinden anlamayı alışkanlık haline getirmenin, manevi olarak da bireyin kendi eksiklerini fark edip, Yüce Allah'ın "Oruç benim içindir" müjdesindeki "oruç" un asıl manasını kavrama çabasıdır Ramazan.

"Ramazan geldi, aşk ve iman padişahının sancağı erişti! Artık maddi yiyeceklerden elini çek! Çünkü göklerden manevi rızık geldi can sofrası kuruldu."
Hazreti Pîr Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî

Beslediğimiz her yolu (mide, dil, göz, kulak) sihatsiz besinlerden

RAMAZAN AYINDAN SÖZ AÇILINCA HEP "AÇIN HALİNDEN ANLAMAK" GİBİ EKSİK VE SIĞ BİR CÜMLE KARŞIMIZA ÇIKAR. BİR MÜSLÜMAN OLARAK BU BİLİNCİ VE İNCELİĞİ, BELLİ VAKİTLERLE KISITLAMAKSIZIN, ŞU MÜBAREK GÜNLERDE, MANEVİ AÇLIĞIMIZI SUSUZLUĞUMUZU DA FARK EDİP "DOYMA, KANMA" EYLEMİNİ BAŞKA BİR BOYUTA TAŞIMAMIZ GEREKMEZ Mİ?

ve fazlalıklardan kurtarıp, ferahlığa giden yolların hafiflemekten ve sadeleşmekten geçtiğini ince ince işleyerek anlatan aydır. Çeşitliliğin, sofralardan ziyade taat ve iç muhasebede olması gerektiğinin idrakini sunan aydır...

Bir yetimin soframızdaki hakkını vermenin yanı sıra, evlatlarımızın

okşanmış saçlarındaki, şefkatle ısıtılmış gönüllerindeki hakkını da vererek, onu merhametle giydiren muhabbetle içirmenin, Hazreti Cafer-i Sadık'ın "Fakirin eline düşmeden Allah'ın eline düşer." buyurduğu sadaka ile, O'nun veren eli olmanın lezzetine en çok varılan aydır Ramazan...

“Oruçluyken çirkin konuşmayın: Birisi size sataşırse ‘ben oruçluyum’ deyin.” buyuran Sebeb-i Varlığımız Efendimiz’in (s.a.v) bu güzide nasihati ve Hazreti Pîr Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî’nin” Sabır, hoş bir buluttur; ondan hikmet, manevi lütuflar yağar. Bu sebeplerdir ki, “Kur’ân-ı Kerîm de bu sabır ayında nazil olmuştur.” diyerek işaret ettiği Ramazan demektir aynı zamanda ve belki de en çok “sabır ayı”dır... Demek ki bize lazım olan, öfkeyi, öfkelinin öfkesini, açlık ve susuzluğu, gündelik hayatın meşakkatini, sabırla karşılayıp, bu feyzi hikmeti bol günlere odaklanmak ve üzerimize yağın lütuflara can gözüyle bakmak, can kulağı ile duymak, anlamak için bütün sesleri susturmak... En azından buna gayret etmeliyiz ki “Sabırın Ayı” ve onun sahibi bizden razı olsun...

“Oruç, can gözünün açılması için bedenleri kör eder.” Hazreti Pîr Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî

İç hareketliliğin, tefekkürün, kendi gönülünü almanın, ona kulak vermenin, ona göz olmanın, ona pak sofralar kurmanın, bu duru sessizlikte yeni cümleler kurmanın “Her an bir şe’nde” (Rahman 29. Ayet) Olan’ın, sonsuz kelimeleri arasından, yenileri ile tanışmanın ayıdır. Diğer ayların, güçlerin telaşla dolu havasında, bütün sorular ve güzel detaylar, sıg bakışlara ve kısa cevaplara sıkıştırılmışken, Recep’te, Şaban’da ve nihayet Ramazan ayında manevi havanın zirve yapmasıyla, o huzurlu sakinlikte “Her an yeni bir cevap doğar.” Buna, orucun zihni açan ve duyuları canlı kılan etkisi ile yapılan tefekkürün bereketi diyebiliriz.

“Sâye saldı ehl-i imân üstüne Hamdullah geldi mâh-ı ramazan Doğdu ol nur ehl-i irfan üstüne Hamdüllillah geldi mâh-ı ramazan Bağlayıp şeytânı bende vurdular Cümleten ağyar-ı Hakk’ı sürdürler Ehl-i Hakk ol ayda Hakk’ı gördüler Hamdullah geldi mâh-ı ramazan” Bursalı İsmail Hakkı

Bunca faydası, güzelliği ile adeta bir tesbihin dâneleri gibi önümüze serilmiş olan bu üç ay ve her bir günü, bizleri Reyhan kapısına doğru ilerleten adımlarımız olsun.

Nebî ve Resullerin, nice Hakk erenlerinin manevi sıhhati bulup, mana lokmalarıyla doyduğu oruç, bizleri dünyada onların ahlakı ve manalarına, ukbada da makamlarına yaklaştırsın dilerim...

İYİLİĞİNİ İSTİYORUM

✍ Büşra Şahin

İyiliği yaymak... Bu nasıl mümkün olacak? Anlatarak mı? Sürekli birilerine bir şeyler yapmalarını söyleyerek mi? Bugün bir arkadaşım (gerçekten arkadaşım ve kendisi evli) eşinin Kur’an-ı Kerim okumasını bilmediğini ve onun da bunu öğrenmesini istediğini söyledi bana. Gittiğim kurslardan birinde Kur’an eğitimi varsa oraya nasıl kayıt olunacağını ve bundan faydalanması için neler yapması gerektiği hakkında danıştı. Ben eşinin böyle bir isteği olup olmadığını sordum. Biraz isteksizmiş. Olabilir. Sanki hepimiz anamızın karnında mı istek dolu geliyoruz dünyaya. Çevremizde bu minvalde iyi birileri varsa onlara özenip öğreniyoruz öğrendiğimiz her şeyi. Neyse konuştuk uzun uzun ama ben hala eğer istemiyorsa bu konuyu ona zorlamamak veya sanki o kişi eksikmiş de bunu tamamlayacak aklı ona siz veriyormuşsunuz gibi durabilir. Ki gerçekten de böyle bir görüntüsü vardır bu sözde iyiliğini istiyorum davranışlarının. Herkes şöyle söyleyecektir: Ama biz bu niyetle yaklaşmıyoruz ki biz iyi niyetle söylüyoruz tatlılıkla söylüyoruz. İyi ama bizler karşımadaki insana onun eksikliğini hatırlatarak veya o bunu eksiklik olarak görmese bile bize göre eksiklikmiş gibi yansıtarak yani onda olumsuz duygular oluşturarak iyi bir davranış var edemeyiz. Burada ilk yanlış; sanki söyleyen kişi tammiş, göklerden bir berat almış da o rahatlıkla davranıyormuş gibi olmasıdır. Tam da burada yine itiraz edilebilir, ama biz öyle davranmıyoruz ki. Öyle davranmıyor olsak da yaydığımız enerji biz buna ses tonu da diyebiliriz tavr da diyebiliriz,

toplamda karşı tarafa kendini eksik hissettirecek. E ama sen de ne kadar abartıyorsun hiçbir şey söylemeyecek miyiz biz insanlara? İyiliği yaymayacak mıyız? Susacak mıyız?

Tekrar düşünelim. Birilerine bir şeyler söylerken; namaz kılmalısın, Kur’an öğrenmelisin, iyilik yapmalısın, sağlıklı beslenmelisin, yürüyüş yapsan iyi olur... Bunlar kendimizi bize tanı gibi hissettiren şeyler mi? Kontrol manyağımız artık dengelenmesi gereken bir boyuta mı geldi? Her şeyin iyisini biz mi biliyoruz? İnsanların yaşam sürecine onlar istemeden müdahalede bulunup küçükken bize yapıldığı gibi onları sıkıştırıyor muyuz? Yukarıda saydıklarımı “yapmalıyız, öğrenmeliyiz” diyerek çoğul çekimlesek bile acaba içimizde gerçekten “iyilik istemek” mi var yoksa “had bildirmeceli öğretmek” mi?

Peygamber (a.s.) ashabına saçlarını tıraş edin ve kurban kesin demişti. Herkes işlerini yapmaya devam etti. Birkaç

kereden sonra üzüldü ve eşi üzüldüğünü fark edince durumu sordu. Hepiniz biliyorsunuz devamını. Eşi ona “Sen yap onlar da senden görür ve yapar.” tavsiyesini verince Efendimiz buna uydu ve sonuç: Herkes tıraşını olmuş ve kurbanlarını kesmişti.

Soralım, kendimize soralım. Haddim var mı sorusu çok yerinde bir soru.

Şerh: İnsan eşinin elbette iyi olmasını ister ve iyiliği için uğraşır bu normal. Diğer insanların da iyiliği için onların da kendi yaşadığı güzellikleri yaşamasını ister fakat bunu karşısındakine eksikliklerini hatırlatarak yapamaz/yapmamalı. İyiliğini istediğimiz kişi bizi reddettiğindeyse “Aman zaten nasibi yokmuş.” diyerek üstten bir tavırla tanrıçılık oynamamalı. Nasibi yokmuş dediğimiz insan gün gelir iyilikte bizi geçerse -ki geçer- o zaman biz kendi derdimize düşeriz. Kendimize bakalım, işimize bakalım.

YEDİKULE HİSARI

Hem mimarisiyle hem tarihi önemiyle İstanbul'un güzide yapılarından Yedikule Zindanları'nı biraz tanıtabilmek istedik size bu sayımızda.

 Burak Çetik

Yedikule Kapısı'ndan İstanbul'a girdiğiniz zaman sizi mükemmel bir yapı karşılar. Yedikule Zindanları Hisarı.

Yıllarca atıl kalan bu yapı artık Fatih Belediyesine bağlı rehber eşliğinde gezilebiliyor.

Yedikule Zindanları Genç Osman, Cephanelik, III. Ahmet, Hazine, Zindan, Top ve Bayrak adlı bu yedi kuleden oluşur.

Genç Osman Kulesi: Osmanlı padişahlarının arasındaki en genç isim olan Genç Osman bu alanın ikinci katında öldürüldüğü için kule ismini buradan almıştır.

Yedikule Zindanları Marmara kıyılarına nazır bir yapı. İlk etapta hisarın denize nazır kapısı yapılıyor.

Roma kralı Theodosius, misafirleri karşılamak ve şehrin giriş, çıkışlarının yapılacağı altından bir kapı yaptırıyor. Hisarın dört kulesi bu dönemde yapılmıştır.

Bu kapının yanında iki tane gümüşten kapı yapılıyor. Bu kapılar altın kapıya nazaran daha küçük. Altın kapıdan sıradan bir vatandaş olarak geçmek mümkün değil.

Krallar için yapılmış özel bir kapı. Bu kapıdan çıkan kral fethe gittiği zaman zaferle dönmek zorundaydı. Yenilgiyle dönerse diğer kapılardan girerek itibarına gölge düşürdü.

Altın kapıdan zaferle giren kral, bugün üzerinde yürüyebildiğimiz

kral yolundan Ayasofya'ya giderek şükür ibadeti eda eder.

Altın kapının dış tarafında küçük bir altın kapı bulunmaktadır. Burası şehrin son noktasıdır.

Altın kapıdan bugüne eser kalmamış. Üzerindeki heykeller de istilalarda çalınmış. Fakat kapının üzerinde bugün görebildiğimiz xp harflerinden oluşan bir simge var.

Bu simge Hz. İsa'yı temsil ediyor. Simgenin kutsallığına inanılır. Bu simge oldukça savaşlarda yenilmeyeceklerini düşünürler.

İstanbul fethedildikten sonra Fatih Sultan Mehmet üç kule daha yaptırarak bu alanı kapatır ve hisar haline getirir.

Bir müddet mahalle, bir müddet zindan olarak kullanılan yapı üst düzey devlet yetkilileri için kullanılan bir alan olmuş.

Genç Osman'ın idam edildiği kule altın kapı üzerinde bulunmaktadır. Bu kulede üst düzey yöneticiler ve askerler hapsedilmektedir.

Birinci katında Kanlı Kuyu isminde bir kuyu var. Kuyunun etrafında hücreler var. Kuyu idamların gerçekleştiği yerdir. İdamlıkların kafası kuyunun başında kesilir, kanları buraya dökülür, kelleleri buraya atılırdı.

Kuyunun etrafındaki hücrelerin duvarlarında izler var. Duvarda gemi kancası var. Aynı zamanda Mustafa yazıyor. Mustafa isminde

bir geminin burada hapsedildiğini anlıyoruz.

Kuyunun yanındaki duvarda ise kurşun izleri var. Milli mücadele döneminde burada bir mukavemet olduğu düşünülüyor. Kulenin üst katına çıktığımızda ise Genç Osman'ın idam edilmeden önce kaldığı hücre ve idam edildiği odayı görüyoruz.

Devrin yenilikçi ve en genç padişahı kulenin ikinci katında boğularak öldürülmüştür. Odaların duvarları zaman zaman çıkan yangınlar dolayısıyla kararmış.

Gezinin devamında kulenin en tepesine çıkıp deniz manzarasıyla karşılaşıyoruz. Altın kapının üst tarafı olan bu alan Roma döneminde devlet yetkililerinin eğlence alanı olarak kullanılmış.

Bu kuleden indikten sonra kral yolu üzerinden Fatih yoluna geçiyoruz. Kral yolundan sonra yapılan bu yol bir Osmanlı yoludur. Yolun sağ tarafında minare ve çeşme görüyoruz.

Hisarın içi eskiden mahalle olarak da kullanıldığı için burada Fatih Mescidi yapılmıştı. Zaman içerisinde depremlerle yıkılan camiden kalan minare ve çeşmeyi bugün görebiliyoruz.

Gezinin devamında Kitabeler Kulesi olarak bilinen kulenin kapısında duruyoruz. Kapının girişinde Macarca bir kitabe bizi karşılıyor. Macar bir elçi tarafından yazılmış.

İçeriye girerken açılan kapı Osmanlı döneminden kalmıştır. Kulenin zemin katına giriş mevcut

şu anlık. Diğer katlar tadilatın geçmesini bekliyor.

Zemin katta bulunan Yılanlı Kuyu bir çeşit sorgu odası. Esirler burada sorgulanır. Konuşmazlarsa içi yılan dolu kuyuya doğru sarkıtılırdı. Bu vesileyle konuşturulması sağlanırdı. Diğer kulelere giriş yok. Denize en yakın kulenin ismi Topçu Kulesi. Bu kuleden şehir savunması yapılmış.

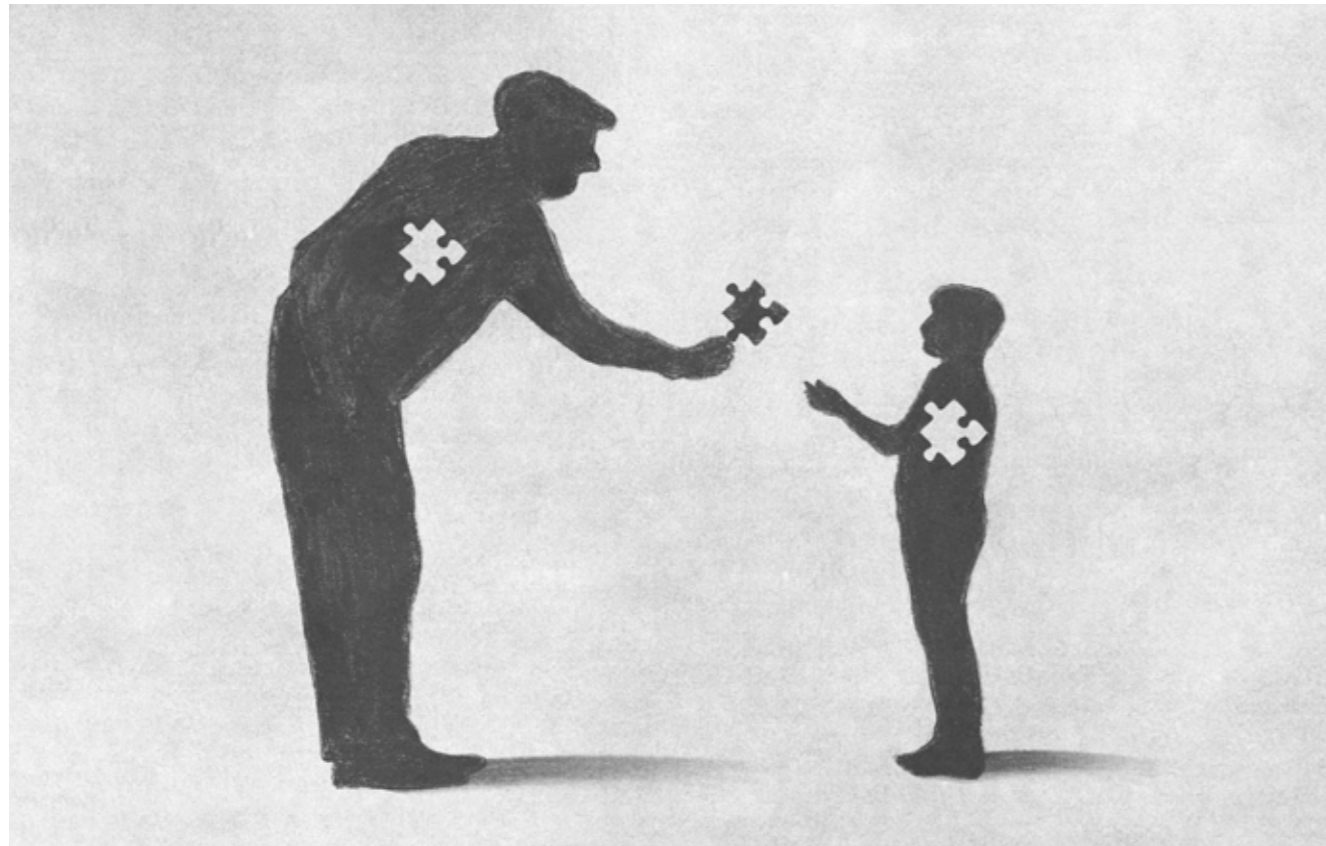
Kitabeler Kulesi'ne paralel bulunan kule ise Hazine Kulesi. Osmanlı Devletinin hazinesi olarak kullanılmış bu kule.

Kuleler tadilatın geçiyor. On yıllık bir tadilat süreci söz konusu. Umarım en kısa zamanda tadilat biter ve tüm hisarı gezebiliriz. Emeği geçen herkese teşekkürler.

DİĞERGÂMLIK UFKUYLA HAYATA BAKIŞ

“Diğergâmlık”, kişinin kendisi haricinde başkasının isteklerine de kulak vermesi, onun için iyi ve güzel şeyleri istemesidir. Bu değerimizi hatırlayıp yaşatmak için en güzel zaman dilimindeyiz.

Emrah Topcu

Mübarek üç ayları, kandil gecelerini, On bir ayın sultanı Ramazan-ı Şerif'i ve içindeki Leyletü'l Kadr'i idrak ederken kadim değerlerimizden biri olan unutulmaya yüz tutmuş “Diğergâmlık” değerini bir daha hiç unutmamak üzere hatırlama vakti...

Türkçe’de özgecilik, özverilik ve diğerkâmlık şeklinde bilinen bu değer Arapça’da “gayriyye” şeklinde kullanılır zıttı ise “enâniyyet”tir. Aslında

bu değerın tüm dillerdeki asıl kökü “diğer” kelimesidir, konunun öznesi de aslında “diğerleri”dir. Diğerkâm ya da Diğergâm şeklinde okunan bu kelime Farsça kökenlidir “دیگر کام” şeklinde kullanılır. Sözlüklerimizde Diğergâm olma durumu, hiçbir çıkar düşüncesine dayanmadan başkalarını düşünme, başkalarının menfaatlerini kendi menfaatinden üstün tutmadır. Karşıtı ise: Hodgâmlıktır yani bencillik.

Diğerkâmlık, insanın kendisi de ihtiyaç sahibi olduğu halde kendinden başka ihtiyaç sahibine de vermesidir. Diğer kelimesi başka manasına gelirken, kâm kelimesi ise istek demektir. İki kelimeyi birleştirdiğimizde başkasının isteği gibi bir tamlama ortaya çıkar. Mana itibarıyla ise kişinin kendisi haricinde başkasının isteklerine de kulak vermesi, onun için iyi ve güzel şeyleri istemesidir. “Komşusu açken tok yatan kimse (kâmil) mü’min

değildir!” (Hâkim, II,15) hadis-i şerifi bize kendimizden başkasını düşünmeye sevkeden unsurların olduğu hakikatini göstermektedir.

HODGÂMLIK (SADECE) KENDİ, DİĞERGÂMLIK İSE BAŞKALARININ İSTEĞİNE KULAK VERMEKTİR.

O halde diyebiliriz ki kişinin diğerleriyle bağlantıyı olumlu tarafla kesip sadece kendini, kendi benliğini önemsemesi diğerkâmlığın zıttıdır, bu da karşımıza bencillik/enaniyyet olarak çıkmaktadır. Bencillik, Farsça’da Hodgâm şeklinde kullanılır “hod” “kendi” ve kam “murat, istek” demektir yani kişinin sadece kendi isteğine karşılık vermesi başkalarını görmeme halidir. Bencil, maddi ve manevi yardımlaşmada cimri davranan kimse; “Halbuki kim cimrilik yaparsa ancak kendi zararına yapmış olur.” (el-Muhammed: 38) ayetinde buyrulduğu üzere en büyük zararı kendine yapmış olur. Aslında kişinin kendi iyiliği, gelişimi, menfaati için çalışması bencillik değildir. Biz insana, kendi iyiliğine çalıştığı için değil, komşusunun, kardeşinin iyiliğine

çalışmadığı için bencil diyoruz.

GÖZ MANEVİYATTA KÖRDÜR

Manevi değerleri öldüren en önemli etken sonu gelmeyen maddi haz ve zevklerdir. İnsan nefsinin heva ve heveslerine ne kadar önem verir onlara kapılırsa manevi, ruhâni yanı o kadar eksilmeye başlar. Ahlaki değerleri bünyede diri tutmak için kalbî gelişim herkes için gereklidir. Bu da Allah’ın buyruklarına sarılmak ve daima O’nunla hemhâl olmaktan geçer. Bu hususta kişi yoksun kalırsa “ölmeden önce kendim için ne yapabilirim kârdır” düşüncesiyle “hızlı yaşa hızlı öl” fikrinde tüm zevklere dalma hırsıyla kendinden başkalarına ve hakikate karşı kör olacaktır, bununla ilgili Bediüzzaman Said Nursi (r.a.) de der ki: “Her şeyi maddede arayanların akılları gözlerindedir. Göz ise mânevîyatta kördür.” Gözün görmediğini ise ancak kalp ve vicdan görebilmektedir.

Hayatına huzuru dahil edip uzun bir ömür yaşamak isteyen kimse bencillikten, egoistlikten kurtulup nefsinin kötü çağrılarında kendini uzak

tutmalıdır. Böylece hayatta sadece kendinin var olmadığını “Ey insanlar! Şüphesiz sizi bir erkek ile bir dişiden yarattık, tanışasınız diye sizi kavim ve kabilelere ayırdık.” (el-Hucurat:13) ayetinin hikmetini anlayıp ona göre yaşaması “diğerkâmlığı” diri ve üstte tutacaktır.

“BEN” KELİMESİNİ LÜGATIMIZDAN ÇIKARMA VAKTİ

Önce ben demek yerine “önce sen” “önce o” diyebilmek, kendini başka insanların yerine koyup onların acılarını hissedebilmek gerekir ve “Kendi evini yapamıyorsan bir yapana taş taşı” bilinci ile “ben” kelimesini lügatımızdan çıkarıp “biz” penceresiyle ümmet ve insanlık namına bir şeyler yapmak için çaba sarfetmeliyiz. Zaten akıl nazarıyla bakıldığında herkes bir başkasına göre “öteki, diğer kimse”dir. Yani bu değeri yaşayan kimse başkalarından da aynı inceliği göreceği için bir bakıma kendisi de fayda görecek. Ancak buradaki ince çizgi başkası da bana yapsın diye değil, karşılıksız bir iyilik fikri ile

davranmaktır. Misâl; bir işini yaptırmak için birine ikramda bulunmak diğerkâmlık değildir. Bu menfaate dayalı bir iyilik olmuş olur.

ÖZ CANLARINA KARDEŞLERİNİ TERCİH EDENLER

Bir ayet-i kerimede Allahü Teâlâ buyuruyor ki: "Muhacirlerden önce, Medine'yi yurt ve iman evi edinenler, kendilerine hicret edip gelenlere saygı beslerler. Onlara verilen şeylerden dolayı nefislerinde bir kaygı duymazlar. Kendileri ihtiyaç içinde olsalar bile, başkalarını kendi öz canlarına tercih ederler. Kim nefsinin bencilliğinden korunmayı başarır ise işte kurtuluşa erecekler onlardır. Bunların ardından gelenler de "Ey Rabbimiz" derler, "Bizi ve bizden önceki iman etmiş kardeşlerimizi başıyla; kalplerimizde iman edenlere karşı kötü bir düşünce

ve duyguya yer bırakma. Rabbimiz! Kuşkusuz sen çok şefkatlisin, çok merhametlisin." (el-Haşr: 9-10)

Diğerkâmlık eğitimini topluma bu ayet üstünden vermek bile kâfi gelecektir. Diğerkâmlık içerisinde aslında bir çok değeri de barındırır. Başkasını sevmek, başkası için fedakarlık yapmak, başkası için dua etmek, maddi manevi yardımda bulunmak ve dahası... Enes b. Mâlik'den (r.a.) rivayet edildiğine göre, Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu ki: "Sizden biriniz, kendisi için arzu edip istediği şeyi, din kardeşi için de arzu edip istemedikçe, gerçek anlamda iman etmiş olmaz." (Buhârî, İmân 7)

Anlatılır ki, Fatih Sultan Mehmet tebdili kıyafet ile esnafı dolaşır. Esnafın birinden iki kilo yağ ister. Esnaf iki kilo yağ verir. Esnaftan iki kilo da bulgur ister.

Esnaf, "Ben siftah yaptım, komşum henüz siftah yapmadı bulguru da ondan alın." der. Fatih Sultan Mehmet diğer esnafa gider iki kilo bulgur alır. İki kilo da mercimek ister. Esnaf, "Ben siftah yaptım. Komşu esnaf henüz siftah yapmadı. Mercimeği de komşumdan alın." der... Fatih Sultan Mehmet bencillik etmeyip komşusunu düşünen esnafın bu davranışından memnun olur. Bu olay diğerkâmlığın tam mânâsıyla İslâm ahlâkının özünü teşkil ettiğini göstermektedir.

Ebû'l-Hasan Harakanî (r.a.)'in diğerkâmlık ufkunu ortaya koyan şu ifâdelerini lütfen içselleştirelim: "Türkistan'dan Şam'a kadar olan sahada birinin parmağına batan diken, benim parmağıma batmıştır. Birinin ayağına çarpan taş, benim ayağıma çarpmıştır. Onun acısını ben de duyarım. Bir kalpte

“

DİĞERKÂMLIK DEĞERİ, AİLEDE İŞ BİRLİĞİ İLE FERTLERİN SEVGİ VE SAYGI ÇERÇEVESİNDE BİRBİRLERİNE HAYATLARINI KOLAYLAŞTIRACAK DAVRANIŞLARDA BULUNULMALARINA TEŞVİK EDER.

üzüntü ve hüznü varsa, o kalp benim kalbimdir." Diğerkâmlık duygusu insan olmanın gerekliliğindedir. İnsanın fitratı tesadüfi değil Allah'ın bir sanat eseridir. O fitratı, nefsi yaratmıştır ve nasıl ki bilgisayar işleyişi için yazılımcıların temelde girdiği kodlar varsa insanın ruhuna da bir çok ahlaki değeri fitri olarak Cenab-ı Mevla kodlamıştır. O halde bu mükemmel değer toplumsal bir değer olmanın yanında Allah'ın da kullarından istemekte olduğu zıttından da men ettiği bir davranıştır.

Diğerkâmlık değeri, ailede iş birliği ile fertlerin sevgi ve saygı çerçevesinde birbirlerine hayatlarını kolaylaştıracak davranışlarda bulunulmalarına teşvik eder. Yine kişinin sokakta komşularına karşı yapabileceği yardım faaliyetleri, köy ve kasabalarda köylülerin imcesesi, parkta kendi çocuğu ile beraber komşu çocuğuna da göz kulak olmak ulvi bir hassasiyet içerir. Otobüse binerken aynı anda kapıya varıldığında arkasındakine öncelik vermek, yaşlıya, hamileye yer vermek, ekmek sırasında ayakta bekleyen değnekli dedeye nineye sırasını verebilmek, caddeden karşıya geçerken âmâ birine yardım etmek, pazardan dönüşte torbasını taşımaktan yorulmuş

bir teyzenin torbalarını alıp evine kadar eşlik etmek İslâm'ın bize "diğerini" de düşün diyerek tavsiye ettiği davranışlardandır. Diğerkâmlık, toplumu maddi manevi kalkındıracak ve temelden büyük bir yükselişe götürecektir bir değer olarak içtimâi hayatımızda önemli bir yere sahiptir.

İYİLİK PAYLAŞTIKÇA ÇOĞALIR

Bir başkasına yardım etmek iyiliğin çoğalmasına sebep olur, bundan herkes fayda görür çünkü herkesin yardımlaştığı yerde işler yarım kalmaz. Bu yardımlaşmada sadece dünyevi değil uhrevî kazançlar da vardır "Kim bir kardeşinin ihtiyacını karşılar, Allah da onun ihtiyacını karşılar. Kim bir müslümanın herhangi bir sıkıntısını giderirse Allah da onun kıyâmet günündeki sıkıntılarını birini giderir. Kim bir müslümanın ayıbını örterse, Allah da kıyâmet gününde onun ayıplarını örter." (Müslim, Birr, 58) hadis-i şerifi buna delildir.

Hulefa-i Râşidin efendilerimizden "İslam'dan önceki katı yürekli Ömer, İslam'dan sonra rakik kalpli Hazret-i Ömer (r.a.) oldu. 'Fırat'ın kenarında bir kuzu zayı olsa, bu sebeple Allah'ın beni hesaba çekmesinden korkarım.' diyecek kadar ulvi bir mes'ûliyet duygusuna ve diğerkâmlık ufkuna ulaştı." (Osman Nuri Topbaş)

Diğerkâmlık ile yakın anlamlarda olan cömertliğin zirvesi "îsâr"dır. İsârın en güzel târifi, şu âyet-i kerîmelerde verilmektedir:

"Onlar kendi canları çektiği, kendileri de muhtaç oldukları hâlde yiyeceklerini yoksula, yetime ve esire yedirirler: 'Biz sizi sâdece Allah rızası için yediyoruz, sizden ne bir karşılık ne de bir teşekkür

bekliyoruz. Biz, çetin ve belâli bir günde Rabbimizden (O'nun azabına uğramaktan) korkarız.' (derler). İşte bu yüzden Allah, onları o günün fenalığından esirger; (yüzlerine) parlaklık, (gönüllerine) sevinç verir." (el-İnsan, 8-11)

ALDIKLARIMIZ DEĞİL VERDİKLERİMİZ BİZİMDİR

Efendimiz (s.a.v.) diğerkâmlığın en yüksek temsilcisi idi. Ailesini kaybetmiş çocuklara bakmayı "Yetimlere bakmak da benim vazifemdir." (Müslim, Cuma, 43) şeklinde ifade buyurması diğerkâmlığı gönülden yaşamanın güzelliğini ortaya koymaktadır.

Rivayeten Âişe Vâlidemiz (r.a.) buyuruyor: Bir kurban kesildi ve Allah Rasûlü (s.a.v.); "Bunu dağıt Âişe!" dedi. Akşamleyin Rasûlullah geldi: "Ne yaptın Âişe?" dedi. "Yâ Rasûlâllah! Bir kürek kemiğini eve bıraktım, hepsini dağıttım." dedi. Rasûlullah sevindi ve dedi ki. "Âişe! Demek ki hepsi bizim oldu, yalnız kürek kemiği hâriç." buyurdu. (Tirmizî, Kıyâmet, 33) Bu hadis-i şerifin ufkunda aldıklarımızın değil verdiklerimizin bizim olduğunu anlıyoruz. O yüzden veren el alan elden üstündür...

Ruhlarımızı harap edip bizi esir altına alan kibir, hased, kötülük, nefret ve bencillikten bizi koruyacak en önemli silahımız ahlaki ve insani değerlerimizdir. Bunlar da diğerkâmlık, tevâzu, muhabbet, adalet, iffet, sabır, doğruluk, merhamet, cesaret ve niceleridir. Bu değerlerin tümünün kendisinde vücud bulunduğu kişi ise Efendimiz sallallahu aleyhi vesellem'dir. Rabbim bize O'nun ahlakıyla ahlaklanmak nasip eylesin...

İMANIMIZIN FOTOSENTEZİ: ÜÇ AYLAR VE RAMAZAN

Bu mübarek aylarda kendi Hiramıza çekilip Ramazan ile imanımızın "fotosentezini" pekiştirmemiz gerekiyor. Çünkü Rabb'ül-alemin'in lütuf ve ihsanı, affı ve mağfireti bu aylarda fazlasıyla tecelli etmektedir.

Hamza Enes Zorlu

Üç aylar, İslam âleminde maneviyat ve ibadetlere önem verilen; Müslümanların heyecanını doruklara kadar ulaştıran; imanımızı hareketlendiren ve içimizi huzur, mutluluk bereket ve imanla dolduran aylardır. Bu mevsim haramlardan uzak durulmaya çalışılan ve nafileler hususunda diğer aylardan daha fazileti olan bir mevsimdir. Çünkü Rabb'ül-alemin'in lütuf ve ihsanı, affı ve mağfireti bu aylar içerisinde fazlasıyla tecelli etmektedir. Bundan dolayı, bu ayları hakkıyla değerlendirmek, geceleri ihya ederek manevi ağız elde edebilmek tüm Müslümanların ihtimam göstermesi gereken bir husustur.

Bu aylarda bizler de kendi Hiramıza çekilip derin tefekkürlere dalıp hayatımızı murakabe ederek Ramazan ile imanımızın "fotosentezini" pekiştirmemiz gerekiyor. Bu aylarımızı güzel değerlendirip yaşadığımız sorunlara çözümler düşünerek dünya da yolcu olduğumuz bilincini tekrar kendimize hatırlatıp tedebbür

ederek hayatımızı Rabbimizin emirleri doğrultusunda tekrardan tanzim etmeliyiz.

Bu ayları ayrıcalıklı kılan bazı sebepler şunlardır: Efendimizin (s.a.v.) ümmetinin ömrü kısa olduğu için, Allah kullarını affetmeye vesileler murat etmiş, bu sebeple mübarek günler ve geceler yaratmıştır. Resulullah (s.a.v.)'dan bu ayların faziletine dair bazı rivayetler zikrolunmuştur. Beş vakit namaz bu aylar içerisinde farz kılınmıştır. Kur'an-ı Kerim bu aylarda nazil olmuştur. Mübarek gün ve gecelerden dördü bu aylar içerisinde vuku bulmaktadır.

Receb ayının ilk cuma gecesi Regaip Kandili, Receb ayının 27. gecesi Mirac Kandili, (Efendimizin Rabbiyle bizzat görüşmesi) Şaban ayının 15. gecesi Beraat Kandili, (Günahlara kefareti, günahlardan Berat gecesi) Ramazan ayının son on gününde bin aydan hayırlı olan Kadir Gecesi.

Receb Ayı: "Receb" kelimesi, ta'zim manasına gelen (tercib) ile aynı kökten alınmadır. Tevbe edenlere rahmet edildiği ve amel edenlerin amellerinin kabulünden dolayı bu aya 'esam' da denir. Receb ayı hem haram aylardan hem de üç aylardan olması hasebiyle iki kat faziletli bir aydır.

Bu ayda savaşmak yasaklanmıştır. Receb ayının fazileti hususunda bazı rivayetler zikredilmiştir. Ancak bu rivayetlerin sıhhat derecesi zayıf olduğundan burada yer vermedik. Şaban Ayı: Bu aya, çok hayırın olması hasebiyle hayır yolu anlamında Şaban denilmiştir. Bu ayda yer alan Beraat Kandili hakkında Efendimiz Hz. Ayşe'ye: "Sen bu gecenin Şaban'ın on beşinci gecesi olduğunu bilmiyor musun? Allah (azze ve celle)'ın bu gecede Beni Kelb kabilesinin koyunlarının kılları adedince cehennemden azadları vardır. Bu azadlardan altı zümre istisna edilmiştir. Devamlı içki içenler, ana babasına asi olanlar, zina yapanlar, bir Müslüman bir şey satın alırken üzerine varıp fiyat artıranlar, suret yapanlar, koğuculuk edenler."¹ buyurmuştur.

Ramazan-ı Şerif: Üç ayların sonuncusu kendisinde bin aydan hayırlı olan Kadir Gecesi'nin ve manevi azık deposu olan itikâfın bulunduğu aydır. Ramazan orucu, Peygamber'in hicretinden bir buçuk sene sonra Şaban ayının onuncu günü farz kılınmıştır. Farziyeti kitap, sünnet ve icma ile sabittir. "Oruç sizden öncekilere farz kılındığı gibi size de farz kılındı."²

Bu ayet ramazan orucunun vucubiyetini ifade etmektedir. Fazileti hususunda birçok

hadisler mevcuttur.

Ebu Hureyre'den rivayetle: Efendimiz şöyle buyurmuştur. "Kim faziletine inanarak ve karşılığını Allah'tan bekleyerek Ramazan orucunu tutarsa geçmiş günahları bağışlanır."³

Ramazan-ı Şerif'in faziletleri diğer iki aydan daha fazladır. Bu ayda özürsüz oruç tutmamak büyük günahlardandır ve kazasını gerekli kılar. Diğer iki ayda oruç tutmak nafil, bu ayda tutmak ise farzdır. Hatta belirli bir özür sebebiyle (sefer, baygınlık, hastalık vs.) gibi hallerde tutulamayan oruçların kazası gerekir. Tutulmuş bir orucun kasten bozulması halinde (Receb ve Şaban) aylarında kazayı gerekli kılarken bu ayda hem kaza hem de kefareti gerekli kılar.

Üç Aylarda Yapılması Müstehap Olan İbadetler: Oruç tutmak: Receb ayının perşembe, cuma ve cumartesi günlerinde tutulacak oruçlar,⁴ aynı şekilde Şaban ayında (Efendimizin sünneti üzere) tutulacak oruçlar da müstehaptır. Hz. Aişe validemizden şöyle rivayet edilmiştir: "Rasullah'ın hiçbir ayda Şaban ayından daha çok oruç tuttuğunu görmedim. Bazen Şaban'ın tamamını oruçla geçirirdi."⁵ Efendimizin Şaban ayında diğer aylardan daha çok oruç tutmasının hikmeti üzerine birçok âlimin

görüşleri mevcuttur. En kuvvetli rivayete göre Efendimizin bu ayda daha fazla oruç tutmasının hikmeti şu hadiste belirtilmektedir. Usame bin Zeyd, der ki: "Ey Allah'ın Rasulü! Dedim, ben sizi hiçbir ayda Şaban'da tuttuğunuz kadar çok oruç tutar görmüyorum (bunun sebebi nedir?) Efendimiz şöyle açıkladılar: Bu, halkın Ramazanla Receb arasında gaflet ettiği bir aydır; hâlbuki bu ay amellerin Rabb'ül-alemin'e yükseltildiği bir aydır. Ben amellerimin oruçlu olduğum halde yükselmesini istiyorum."⁶ Şaban ayının tamamını oruçlu geçirdiği zaman Ramazan ayına sıhhatle başlayamayacağından korkan kimse için Şaban'ın on beşinden sonra Ramazan orucunu karşılama maksadıyla oruç tutulması nehyedilmiştir.

Müslüman kimse bilmelidir ki; Efendimiz (s.a.v) hayatları boyunca hem Rabb'ine ibadet etmiş hem de O'nun yolunda mücadele vermiştir. "Nasıl yaşarsanız öyle ölürsünüz, nasıl ölürseniz öyle haşır olunursunuz." düsturu hayatımızı O'na vakfetmemiz gerektiğini beyan etmektedir. Bu mübarek gün ve geceler, Müslüman'ın gafletinin veya Allah yolunda hizmetteki hatalarının affı için vesileler olmalıdır. Allah (c.c.) ise ayetinde "De ki: Benim namazım, ibadetlerim, hayatım ve ölümüm hep âlemlerin Rabbi olan Allah içindir."⁷ buyurmaktadır.

Rabbimiz bu üç ayları hakkıyla ihya edebilmeyi nasip eylesin ve bu mübarek ayları İslam ümmetinin dirilişine, birlik ve beraberliğine, kardeşliğine pekiştirilmesine ve kendisine yakınlaşmamıza vesile kılsın.

- 1- (Tirmizi Siyam – 39)
- 2- (Bakara – 183)
- 3- (Buhari, Savm – 6)
- 4- Büyük İslam İlimihali, Ömer Nasuhi Bilmem
- 5- (Buhari, Savm – 32)
- 6- (Nesai, Savm – 70)
- 7- (En'am – 162)

BİR DAHASI YOK

İnsan bu dünyaya bir defa gönderilecek, bir defa yaşayacak ve bir defa ölecek. Peki neden hiç ölmeyecekmiş gibi yaşar ve sanki birçok defa da yaşayacakmış gibi davranışlar sergiler insan?

✍ Muhammed Vahap Yolcu

“**B**ir daha dünyaya gelsen ne olmak isterdin?” diye sordular hikmet sahibine. Güldü, “Bir dahası yok.” dedi.. Gerçekten de öyle. İnsan bu dünyaya bir defa gönderilecek, bir defa yaşayacak ve bir defa ölecek. Peki neden hiç ölmeyecekmiş gibi yaşar ve sanki birçok defa da yaşayacakmış gibi davranışlar sergiler insan? Unutuyor her şeyi. Dünyaya neden geldiğini, burada sadece bir misafir olduğunu unutur mesela. Unutmasa ahiret yokmuş gibi yaşayıp sadece dünyaya bu kadar tamah etmezdi. Dünyalık işler veya eşyalar için her şeyini feda etmezdi. Kırmazdı insanları yok yere. Kötülük edeceği vakit iki defa düşünürdü. Yapabileceği iyilikler, söylemesi gereken güzel sözler varken ertelemeyen hemen yapardı.

İnsanın unutkan olduğunu bilen ve böyle yaratan Rabbimiz; insanın kendisini, yaratılış gayesini, bu dünyaya neden geldiğini hatırlaması için bazı zaman dilimlerini önemli kılmıştır. 3 aylar diye isimlendirdiğimiz Receb, Şaban ve Ramazan ayları unuttuğumuz çoğu şeyi hatırlamamız için Cenab-ı Hak tarafından 12 ay içerisinde bize ihsan edilen önemli aylardır.

Bu zaman dilimleri yılda sadece 3 aydır. Ve bir dahaki yıla ulaşım ulaşmayacağımızın garantisi olmadığı için değerini bilmemiz gereken ve fırsat olarak

değerlendirmemiz icab eden bereketli günlerdir. Hızla akıp giden ömrümüze ve hayatımıza bir frenleme, durup düşünebilme, değerlendirme yapabilme fırsatı sunuyor bu günler. Hem malumdur ki günümüz insanının en büyük sorunu ve ihtiyacı da bu. Bir an durup düşünmeye fırsat bulamıyor. Ahireti hatırlamaya vakti kalmıyor. Yanı başındaki insanın derdini dinleyemiyor. Hatta bir telefon kadar yakın olan eş dostlarını aramaya vakit bulamıyor. Tüm bunlara karşın üç aylar çok güzel bir vesiledir. Bir sevap yağmuru, bir rahmet rüzgarı bir ihsan-ı ilahidir.

Özellikle bu rahmet, merhamet ve mağfiret aylarında unutmamız ve daima hatırlamamız gereken mühim düsturlar olduğu

kanaatindeyim. Bizlere her konuda örnek olan Efendimiz sallahu aleyhi ve sellem efendimiz buyuruyorlar ki; Kimin endişesi ahiret olursa Allah zenginliği onun kalbine koyar. İşlerini dağınıklığından kurtarır ve dünya ona amade olur, ona boyun eğerek gelir. Her kimin endişesi de dünya olursa Allah fakirliği onun gözü önüne koyar, kendisini derbeder eder. Dünyadan da kendisine ancak takdir edildiği kadar rızık gelir. (Tirmizi) Bu hadisi şerif bizlere dünya ile olan bağımızı hangi ölçüde tutmamız gerektiğine işaret etmektedir.

Yine dünyaya dalıp bozulan kalplerimizin bozulma sebeplerini bilmeliyiz ki ona göre bir düzeltme arayışına girelim. Bu konu da Hasan Basri

rahmetullahi aleyh buyuruyor ki; Kalpler altı şeyden dolayı bozulmaktadır.

- 1- Günah işleyip tövbeye yönelmemek
- 2-Öğrenip öğrendiğiyle amel etmemek
- 3-İhlasla amel etmemek
- 4-Nimetleri görüp şükretmemek
- 5-Allah'ın taksimatına razı olmamak
- 6-Ölüleri defnedip ibret almamak.

Kalplerimizin sadece maddi cihetini görüp maneviyatını ihmal etmemek adına bu altı şeye dikkat etmemiz çok önem arz

etmektedir.

Ömür sermayesi pek azdır, lüzumlu işler pek çoktur diyen Bediüzzaman Said Nursi'yi de rahmetle anarak kendisinden bir başka veciz cümle ile bir dahası olmayan dünyaya karşı bakış açımızı yenileyelim istiyorum; Allah'ı tanıyan ve itaat eden, zindanda da olsa bahtiyardır. O'nu unutan, sarayda da olsa zindandadır, bedbahttır.

Son olarak Efendimiz aleyhisselamın iki duası ile yazımızı sonlandırmış olalım. Allah'ım senden hidayet, takva, gönül zenginliği ve iffetli

“

İNSANIN UNUTKAN OLDUĞUNU BİLEN VE BÖYLE YARATAN RABBİMİZ; İNSANIN KENDİSİNİ, YARATILIŞ GAYESİNİ, BU DÜNYAYA NEDEN GELDİĞİNİ HATIRLAMASI İÇİN BAZI ZAMAN DİLİMLERİNİ ÖNEMLİ KILMIŞTIR.

olabilmeyi istiyorum. Allah'ım Receb ve Şaban'ı bize mübarek kıl ve bizi Ramazan'a ulaştır. Amin.

CERRAHİDE ÖNEMLİ BİR FIGÜR: EZ-ZEHRAVİ

Zehravi, modern cerrahinin doğuşuna önderlik etmiş, cerrahi tedavinin önünü açmış ve icat ettiği tıp aletleri günümüzde hala kullanılmakta olan önemli bir tıp insanıdır.

✍️ Ayşe Hilal Bakacak / aysehilal.bakacak@stu.fsm.edu.tr

Endülüs Emevi tabiplerinden olan tam adı, Ebu'l-Kasım Halef b. Abbas ez-Zehravi 937 yılında Endülüs medeniyetinin merkezi olan Kurtuba yakınlarındaki el-Zehre kasabasında dünyaya gelmiştir. Muhtemelen ismini de doğduğu bu kasabanın ismine atfen almıştır. Zehravi Batı Avrupa'nın en büyük başşehri ve ilim merkezi olan Kurtuba'da tahsil görmüş tıp ilmini, o dönemin büyük ustalarından olan İbn-i Cülcül, Ebu Bekir er-Razi, İbnü'l Cezzar, Ebu Kayrevani gibi ilim adamlarından almıştır ve mesleğini burada icra etmiştir. Önce Halife Üçüncü Abdurrahman, sonra da Halife İkinci el-Hakem dönemlerinde sarayın özel doktorluğunu yapmıştır. İslam dünyasında İbnü'l-Heysen, Biruni ve İbn Sina gibi XI. yüzyıl bilim adamları arasında yer alan Zehravi her ne kadar tıbbın çeşitli dallarıyla ilgilenmişse de daha çok cerrahi alanda tanınmıştır. Avrupa'da Abulcasis Abulcases, Bulcasis, Albucasis, Albuchasius, Albulcasis, Alcarani, Alcaravius, Alzahavi, Ezzahravi, Ezaharagui gibi adlarla anılmış ve cerrahinin babası kabul edilmiştir.

Zehrâvî'nin günümüze ulaştığı bilinen tek çalışması olan Kitâbü't-Taşrîf li-men 'aceze 'ani't-te'lif, Batı İslâm dünyasında tıp alanında yazılan en muhtevalı ve Avrupa'da en çok rağbet gören bir eserdir. Bu eser, temelde tipik bir genel

tıp bilgileri veren eserse de bazı yönlerden ayrıcalıklıdır. Her şeyden önce, eserde verilen cerrahi ile ilgili bu eseri, İslam Dünyası'ndaki nadir tıp eserleri arasına sokmuştur. Çünkü eserde, cerrahi ile ilgili açıklamaların yanı sıra, söz konusu ameliyatlarda kullandığı aletlerin resimlerini de vermektedir. Genellikle cerrahi konusunda eser azdır, ancak resimli tıp eseri, özellikle de cerrahi ile ilgili resimli eserler daha azdır. Dolayısıyla, bu eser, gerek cerrahi eseri olması gerekse resim içermesi açısından tıp tarihinde önemli bir yere sahiptir. Bir tıp ansiklopedisi niteliği taşımakta olup her biri çeşitli alt bölümlerden (bab) oluşan otuz kısımdan (makale) meydana gelmiştir. İlk makalede genel tıp bilgileri ve esasları, ikinci makalede baştan ayaklara kadar 325 hastalık, bunların belirtileri ve tedavileri, üçüncü makaleden yirmi beşinci makaleye kadar basit ve mürekkep ilâçlar ve hazırlanması, yirmi altıncı makalede her hastalığa uygun gelen besin maddeleri, yirmi yedinci makalede bitkisel ve hayvansal gıdaların ve basit ilâçların özellikleri, yirmi sekizinci makalede madensel, bitkisel ve hayvansal ilâç tabletlerinin yapımı, yirmi dokuzuncu makalede ilâç adları, aynı özelliğe sahip muadilleri, kullanım süreleri, ağırlık ve hacim ölçüleri, otuzuncu makalede cerrahî konusu işlenmiştir. Zehrâvî'nin 1000 yılında tamamladığı Kitâbü't-

Taşrîf, geniş ölçüde, daha önce ortaya konan Yunan ve İslâm tıp kaynaklarına dayanmakla birlikte müellifin yaklaşık elli yıllık şahsî tecrübelerinin sonuçlarını vermesi bakımından önem taşımakta, özellikle cerrahî operasyonlara dair açıklamaları ve içerdiği alet resimleriyle öne çıkmaktadır.

Zehrâvî genellikle cerrahî tedavilerin basit dağlama, kan alma, bazı urların kesilip alınması, bazı yaraların ve kesiklerin dikilmesiyle çeşitli kırık çıkıkların tedavisinden ibaret olduğu ve bu tedavilerin berber-cerrah denen kişiler tarafından yürütüldüğü bir dönemde cerrahîyi tıbbın bir dalı olarak görmüş, cerrahînin ve o dönemdeki cerrahî teknolojisinin gelişmesine büyük katkı sağlamıştır. Cerrahî makas ve bıçakları ile bistüriyi, uçları değişik aletleri bulmuş, aletlerin şekilleri kadar onların imalinde kullanılacak metallerin özellikleri üzerinde de önemle durmuştur. Göz ve göz hastalıklarıyla da ilgilenmiş, birçok göz hastalığı ameliyatında zamanımıza göre de başarılı sayılacak tedaviler uygulamıştır. Mezopotamyalılar'dan beri çok iyi bilinen katarakta limbusta bir kesme (inzisyon) yapmak suretiyle bir tedavi önermiştir. Zehrâvî'nin başarı ile tedavi ettiği hastalıklar arasında "tracheostomi" uygulamaları da zikredilebilir. Burada soluk borusuna yapılacak

müdahalelerde soluk borusunun yapısını, ona komşu yapıları ve bu tıp müdahalelerde nereden kesme yapılacağını tarif etmekte, yine boğazla ilgili olarak "tonsilektomi" uygulamasını da tanımlamaktadır. Diş çekimini, gevşemiş dişin sabitleştirilmesini, yerinden oynamış dişlerde ne gibi tedavilerin uygulanabileceğini ayrıntılı biçimde anlatmakta, bu sırada kullanılacak aletler hakkında bilgi vermektedir. Ayrıca takma dişleri, bunların yapımını, düşen dişin yerine nasıl konulacağını açıklamakta, diş etlerinde meydana gelen iltihaplı hastalıklarda bunların kesilerek alınmasını ve daha sonra o kısmın dağlanmasını önermektedir. Burun, çene ve omurga kırıkları dahil kırık çıkıklarla da ilgilenen Zehrâvî kırık patella kemiği için ilk defa cerrahî bir müdahale uygulamıştır. Damarları ve özelliklerini çok iyi bilen Zehrâvî arterlerin enine kesilmesi halinde çok kanama olacağını, kesimin küçük olması durumunda parmakla kesilen

yere bastırılması, dağlama uygulanması ve ardından soğuk su ile yıkayıp kan dindiren bazı merhemlerin sürülmesiyle kanamanın durdurulabileceğini söylemektedir. Dağlama yoluyla tedavi Yunanlılar'dan beri bilinmekle beraber Zehrâvî dağlamanın¹ sınırlarını çizmiş, nerelerde kullanılabileceğini daha kesin biçimde tesbit etmiştir. İdrar yolları hastalıklarında da cerrahî tedavi tavsiye eden Zehrâvî mesane taşının urethra kanalından dışarıya atılamaması durumunda perineal bir kesik yapılarak taşın bulunduğu yerden çıkarılması gerektiğini belirtmektedir. O, kadınlarda litotomi² uygulaması yapan ilk hekim ve günümüzde "obstetrike Walcher pozisyonu" denen uygulamayı öneren ilk cerrahdir. Bunun için yeni tıp bir forseps önermiştir. Ayrıca zor doğumlarda fetüsün nasıl alınacağını, özellikle de başın dışarıya çekilmesinde karşılaşılan zorluklarda nasıl bir uygulama

yapılması gerektiğini göstermiştir. Bu cerrahî uygulamaların yanı sıra Zehrâvî'nin fitik ameliyatları (kasık ve göbek fitiği), hidrosel, varikosel, basur memeleri, çeşitli yerde oluşan fistüller³, çıkmayan tırnaklar, erkeklerde memelerin büyümesi, kadınların memelerindeki anormal büyümeler ve hermafroditizm⁴ konularında çeşitli cerrahî tedavi önerileri bulunmaktadır. Zehravi modern cerrahinin doğuşuna önderlik etmiş, cerrahi tedavinin önünü açmıştır ve icat ettiği tıp aletleri günümüzde hala kullanılmaktadır. Zehravi 1013 yılında vefat etmiştir.

¹Dokularda şiddetli yangı meydana getirmek, bir kısım dokuyu tahrip etmek veya ortadan kaldırmak için vücudun belirli bir kısmı üzerine fiziksel ya da kimyasal maddeleri uygulama, koterizasyon.

²Taş çıkarma ameliyatı.

³İç boş bir organdan yüzeye veya bir organdan diğerine olan anormal, tüp benzeri geçiş

⁴Erkek ve dişi birincil cinsiyet karakterlerini birlikte bulunduran.

ORTA ÇAĞ DÜNYASI VE BİR GEÇİŞE DOĞRU

XIII. yüzyıl Orta Çağ Avrupası'nda başlayan tercüme faaliyetleriyle birlikte Yunanca ve Arapça çok sayıda eser Latinceye çevrilmiş ve Batılı birçok düşünürü etkilemiştir. Bu durum İslam biliminin Avrupa'da rağbet görmesine olanak sağlamıştır.

Burakcan Kaymaz

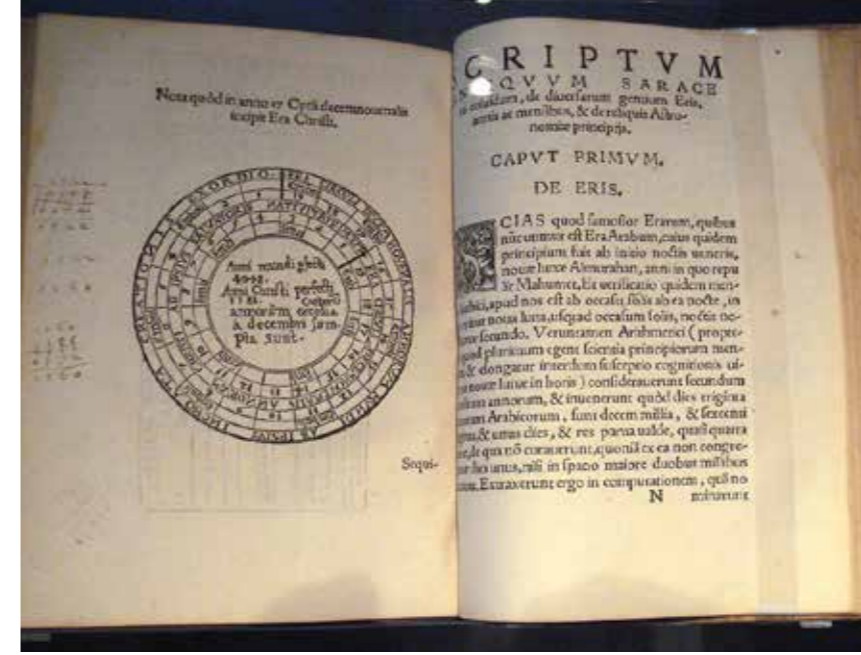

XIII. yüzyıl Orta Çağ Avrupası'nda başlayan tercüme faaliyetleriyle birlikte Yunanca ve Arapça çok sayıda eser Latinceye çevrilmiş ve Batılı birçok düşünürü etkilemiştir. Bu durum İslam biliminin Avrupa'da rağbet görmesine olanak sağlamıştır. Gösterilen bu rağbet Orta Çağ dünyası için bir anda kabul edilmiş bir şey değildir. İslam dini hakkında olan malumatları ve bununla doğru orantıda olan İslam biliminin varlığını

kabul etmeleri uzun yıllar almıştır. Çeşitli kaynaklarda geçtiği üzere Avrupalı bilim insanlarının 1120 yılına kadar İslam'ın ne olduğuna dair bir fikirleri olmadığı yönündedir. Hıristiyanların kendi aralarındaki mezhep savaşları, toprak kavgaları ve bunun yanında İslam dünyasına karşı girişilen Haçlı seferleri bu duruma sebep olarak gösterilebilir.

Batılı kilise alimlerinde bir çeşit "düşmanını tanı" anlayışı hâkim

olmuştu. Orta Fransa'daki Cluny Manastırı'nın Baş Keşişi Peter de Venerable -Muhterem Peter- (1094-1156) İslam dinini sapkın bir Hristiyanlık mezhebi olarak görmüş ve yanlışları anlaşılmadığı sürece yıkılamayacağını iddia etmiştir. Bu nedenle, İspanya'da Arapça metinleri Latinceye çevirmek üzere bir çevirmen ekibi kurdu. Bu projenin en önemli noktası Kettonlu Robbert'in 1143'te tamamladığı Latince Kur'an tercümesiydi. Bu örneği

vermemizin sebebi Avrupalı bilim insanlarının etkilendikleri Müslüman şahsiyetlerin menşeinin ne olduğuna dair bir izlenim sağlamaları için başvurduğu kaynağın Kur'an olmasını vurgulamaktır. Çünkü karşılarında bir tehdit var ve bu tehdidin ne olduğunu bilmeleri gerekiyor. Bunun için bir başvuru kaynağını çevirmekle işe koyuluyorlar. Bu durum tipik bir örnek olması sebebiyle bir önem teşkil ediyor.

Avrupalı alimler kendilerinin faydalanabileceği etkin bir zenginlik barındıran İslam medeniyetinin önemini kavramaya başladılar. Örnek olarak Müslüman İspanya'da bir eğitim merkezi olan Tuleytula (Toledo) şehrinin camilerinde, kütüphanelerinde ve hatta saraylarında buldukları Arapça tıp, astronomi matematik ve felsefe metinlerini tercüme etmeye, çalışmaya ve neşretmeye başladılar. Bu, o dönemde Avrupa'da var olandan çok daha ileri zengin bir bilgi hazinesi demektir. Batı Avrupalılar bu sayede Arapça tercümeyle korunmuş antik Yunan eserlerine ilk defa ulaşmış oluyorlardı. Arapça metinler Orta

“

BATILI KİLİSE ALİMLERİNDE BİR ÇEŞİT "DÜŞMANINI TANI" ANLAYIŞI HÂKİM OLMUŞTU. ORTA FRANSADAKİ CLUNY MANASTIRI'NIN BAŞ KEŞİŞİ PETER DE VENERABLE -MUHTEREM PETER- (1094-1156) İSLAM DİNİNİ SAPKIN BİR HRİSTİYANLIK MEZHEBİ OLARAK GÖRMÜŞ VE YANLIŞLARI ANLAŞILMADIĞI SÜRECE YIKILAMAYACAĞINI İDDİA ETMİŞTİR.

Çağ Avrupa'sında ders kitabı olarak kullanılırken İbn Sina, İbn Rüşd gibi Müslüman filozofların ve İbn Meymun gibi ekseriyetle Arapça yazan Yahudi filozofların yazıları Orta çağ Hristiyan filozof ve teologları tarafından okundu, tartışıldı.

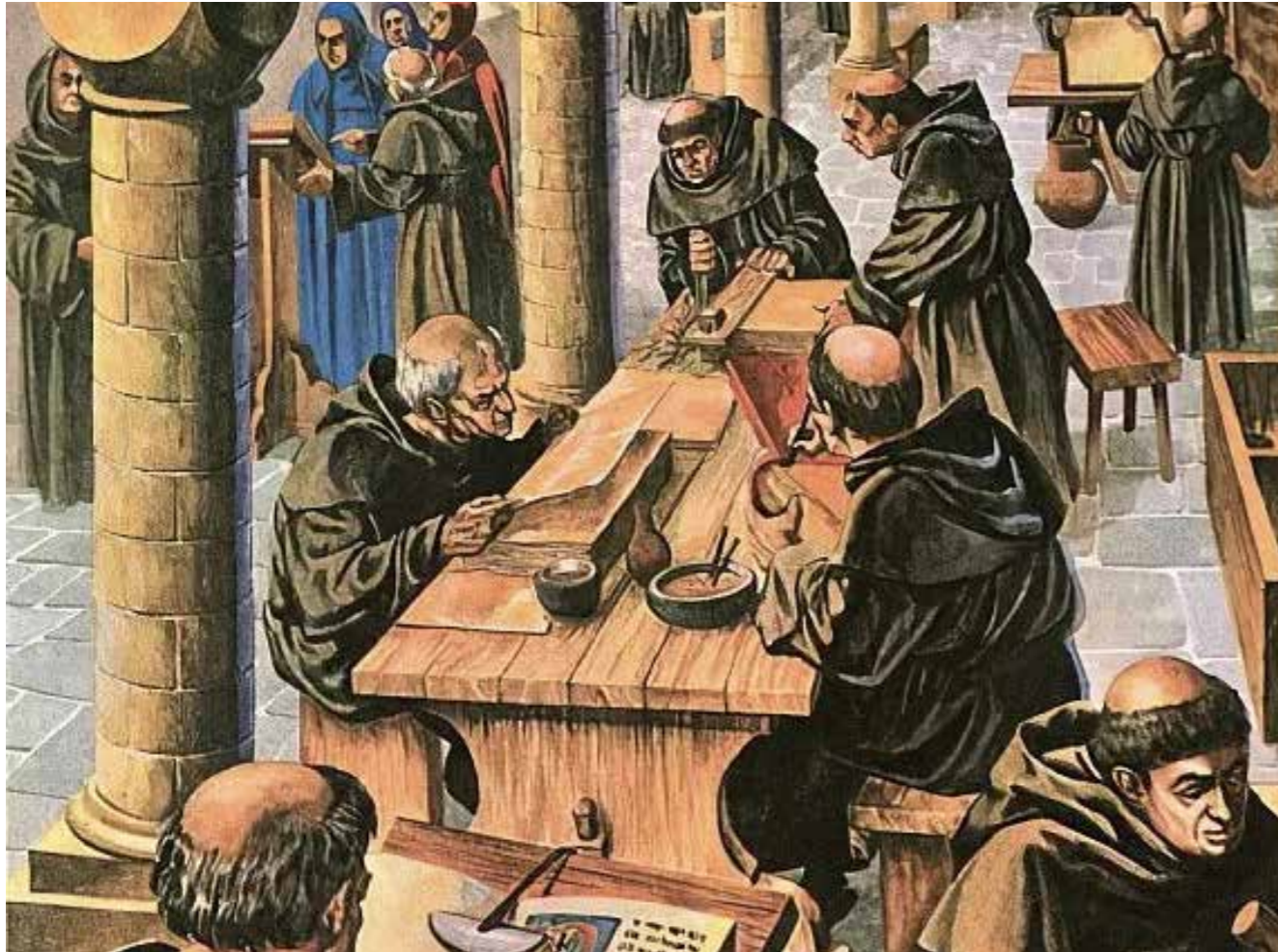
Bir tarafta bunlar yaşanırken Latin Kilisesi İbn Sina'nın felsefi görüşlerini reddetti ve Orta

Çağ Katolik teologlarının en büyüğü olan Thomas Aquinas'ın (1225-1274) geliştirdiği sentezi benimsendi. Yaklaşık yüz elli yıldan fazla İbn Sina'nın görüşleri Orta Çağ Avrupa'sında okundu, tartışıldı ve eleştirildi. Orta Çağ Latin felsefesinin ve biliminin Arap biliminden etkilendiği açık olmakla birlikte, İspanya'dan Sicilya'ya oradan Avrupa'ya; ticaret ve hac vesilesiyle bu etkileşim sürekliliğini devam ettirdi.

İslam biliminden etkilenen bilim insanlarından biri Roger Bacon'dur. Kendisi İngiliz bir Fransiskan'dır. Felsefesini etkileyen kanallar Arapçadan Latinceye yapılan tercüme aracılığıyla olmuştur. Özellikle Bacon ve hocası Robert Grosseteste'nin varlık düşüncesi konusunda etkilendiği düşünürler arasında İslam Dünyası'nda temsili olan Kindî yer almaktadır. Kindî'nin yanı sıra İbn Sina ve İbn Heysem'den de etkilenebilirlerdir. Fiziksel nedensellik ve optik konusunda bu isimlerden etkilenen Bacon, kuramlarını geliştirmiştir.

12. ve 13. yüzyıllarda Orta Çağ Avrupa'sında farklı disiplinlerde bir aydınlanmadan bahsetmek mümkündür. Bu aydınlanmada tercüme okullarının açılması ve sistem haline getirilmesi, finansal desteğin sağlanması ve dolayısıyla tercüme faaliyetlerinin başlamasını sağlamıştır. Bu aydınlanma olgusunda çeviri önemli bir yer tutmaktadır.

Bu çeviri hareketlerinin başlamasında etkili olan isimlerden biri de 1200'lü yılların önemli isimlerinden astrolog, filozof, simyager olan Micheal Scot'tur. İbn Rüşd, El-Bitrujî gibi dönemin önemli âlimlerinden çeviriler yaparak onların eserlerini Batı Hristiyan dünyası ile tanıştırmıştır. Diğer bir isim Batı dünyasının

“Büyük / Magnus” lakabını verdiği ve Orta Çağ’da evrensel doktor / doctor universalis payesine sahip tek şahsiyet felsefi, teolojik ve bilimsel araştırmalarıyla bilinen Albertus Magnus (1206–1280)’tur. Albertus Magnus, sistemini geliştirirken Aristoteles’in yanı sıra Platon’dan (427–347), Augustinus’tan (354–430) özellikle de Aristotelesçi ve Platoncu özelliğiyle İslâm filozoflarından çokça etkilenmiştir. Albert’in Corpus Aristotelicum’dan yani Aristoteles Külliyyatından şerh ettiği ilk eser (Super Ethica), Aristoteles’in Nikomakhos’a Etik’idir. Bu, 1248–1252 tarihleri arasında Köln’de teolog olarak bilinen bir şahsiyet tarafından şerh edilen ilk felsefi kaynaktır. Burada İslâm felsefesinde var olan bir geleneğin ilk olarak Albert tarafından Batı’da da

uygulamaya konulması dikkat çekici bir unsurdur. Bahsedeceğimiz diğer bir isim Orta Çağ Batı Felsefesinin ve Roma Katolik Kilisesi’nin önde gelen temsilcilerinden biri olan St. Thomas Aquinas’tır. Thomas Aquinas kendisini Hıristiyanlığa ve Hıristiyan olmayanlara karşı dinini savunmaya (apoloji) adamıştır. Hıristiyanlıkta önemli bir yer teşkil eden apoloji kültürü Aquinas’ta zirvesini bulmuştur. Öyle ki Summa Contra Gentiles isimli beş ciltlik eserinde Hıristiyan olmayanlara karşı kendi dinini savunmaya ve açıklamaya çalışmıştır.

Görüldüğü gibi Orta Çağ Avrupa dünyası, içinde bulunduğu karanlıktan çıkma çabaları göstermiştir. Kimi zaman inkâr kimi zamansa kabulle bu çabalarına bir çıkış yolu bulmaya çalışmışlardır. İslam

dünyasının birikimlerini iyi değerlendirerek modern dönem için bir miras bırakmış olmaları kendilerini tarih sahnesinde bir rol model addetmeleri, üzerine düşünülmesi gereken konulardan biridir.

KAYNAKÇA

- Dönmez, S. (2007). Albertus Magnus ve Bir Bilim olarak Etik. Çukurova Üniversitesi
- İlahiyat Fakültesi Dergisi 7 (1), 27-44.
- Kaygın, S. (2019). Orta Çağ İslam Düşünce Dünyası’nın Roger Bacon’un Varlık Anlayışına Etkileri. ERDEM, 77, 127-150
- Lockman, Z. (2016) çev. Burcu Birinci. Hangi Ortadoğu?. İstanbul: Küre Yayınları
- Tarakçı, M. (2005). Hıristiyan Düşüncesinde Apoloji ve St. Thomas Aquinas. Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi. C.14 S.2, 135-146
- Tekin, K. (2020). Orta Çağ’da Çok Yönlü Bir Bilim İnsanı: Michael Scot. Ortaçağ Araştırmaları Dergisi, C.3,S.1, 104-112

RAMAZAN-I ŞERİF KÜLTÜRÜNÜN OLUŞUMU

Hani büyüklerimizin; “Nerede o eski Ramazanlar?” diye sordukları soru var ya, işte o “eski Ramazanlar” Osmanlı döneminde ortaya çıktı.

✍ Muhammed Uneys Demirel

Günümüzdeki Ramazan kültürü, İslamiyet’in ilk yıllarında ortaya çıkmış bir kültür değildir aslında. Efendimiz (s.a.v.) zamanında Ramazan geldiğinde bir sevinç olur ve insanlar davranışlarında daha dikkatli olurdu. Ramazan ayı her zaman önemliydi. Maneviyatın üst seviyeye çıktığı bu ayda Efendimiz (s.a.v.) ve sahabeler ibadetlerini artırır ama özel bir kutlama yapmazdı. Zamanla maneviyyatının yanında topluluktaki yansıması da büyüdü. Baktığımız zaman Ramazan orucu, nübüvvetin ilk yıllarında emredilmemişti belki de bundan dolayı kültürün gelişmesi hemen olmadı. Teravih namazının 20 rekât olarak cemaatle kılınması hakkında dahi, Peygamberimiz (s.a.v.) dönemine ait net bilgiler yok. Hz. Ömer döneminde bu şekilde kılınıyor. Ve günümüze kadar olan süreçte bu kültür gelişiyor.

İslamiyet’in başka coğrafyalarda yayılmasıyla yeni kültür gelişimleri ortaya çıkıyor. Özellikle istikrarsız İslam devletleri döneminden sonra, 623 sene hüküm sürmüş Osmanlı devletinde; Ramazan kültürü bir hayli gelişme gösterdi. Hani büyüklerimizin; “Nerede o eski Ramazanlar?” diye sordukları soru var ya, işte o “eski Ramazanlar” Osmanlı döneminde ortaya çıktı.

Ramazan’ın gelişi heyecanla kutlanır, türlü oyunlar ve şenlikler düzenlenir, insanlar birbirlerine

ikramda bulunurdu. Bu sosyalleşme; zekât, sadaka, fitre, teravih gibi toplu ibadetleri çoğaltıyordu. Sahurlar ve iftarlar içinde ayrı programlar yapılıyordu. Din, dil, ırk, cinsiyet, yaş ayrımı yapmadan herkese yardım eli uzatılıyordu. Bundan dolayı Ramazan ayı çok bereketli geçiyordu.

Günümüzde de hâlâ bu kültürlerin yansıması uygulanıyor. Üzerine farklı eklemeler de yapılıyor. Yalnız şu kısım kesinlikle atlanmamalı; haram olan bir şey sadece Ramazan ayında günah değil, her zaman günah. Ramazan elbette on bir ayın sultanıdır ama diğer aylarda emredildiği gibi dosdoğru olmalı ve bu şekilde yaşamalıdır.

Kültür kavramı hem tehlikeli hem de faydalıdır. Tehlikeli kısmı, ibadetin temel amacından uzaklaşması ihtimalidir. Faydalı kısmı ise, ibadetin daha güzel yaşanması ve yaşatılmasına ön ayak olmasıdır. İslami çerçeveden uzaklaşmadan gelişen bu Ramazan kültürü, geçmişten günümüze kadar bir hayli gelişme kaydetti. Ramazan kültürü insanlar arasındaki bağı kuvvetlendirdi, yardımlaşma bilinci geliştirdi ve toplu ibadetler sıklaştı.

Yazdıklarımızdan şu da anlaşılmalıdır; Peygamberimiz(sav.) zamanında Ramazan çok sıradandı şu an çok oturmuş

vaziyette. Aksine Efendimiz (s.a.v.) zamanında en doğru şekilde Ramazan ayı yaşanıyor, yalnız Ramazan kültürünün gelişimi sonradan ortaya çıktı. Ramazan ayında emredilenlere ek olarak şer işlerden uzak yapılan etkinliklerin sakıncası olmadığı gibi, ibadetleri de arka plana atmamak gerekiyor. Biz bu yazıda Ramazan kültürünün tarihsel gelişiminden ziyade; “Ramazan kültürü nedir ve Ramazan kültürünün oluşumu”nu yazıya dökmeye çalıştık. Ramazan ayı Müslümanların dört gözle beklediği mağfaret ayıdır. Bu ayda sevinmeli ve sevindirmeliyiz. Diğer aylarda olması gerektiği gibi bu ayda da tüm dünya mazlumlarını unutmamalıdır. İbadetleri arttırmalı ve bu mübarek ay vesilesi ile hayırlı alışkanlıklar edinmeliyiz.

Allah’ım! Bize Recep’i ve Şaban’ı Mübarek Kıl ve Bizi Ramazan’a Ulaştır. Âmin!..

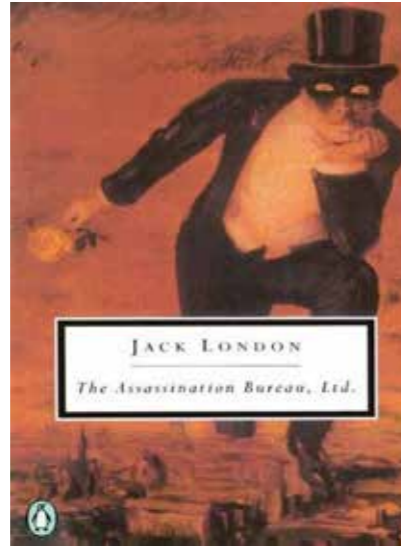
BİR HUKUK SİSTEMİ OLARAK CİNAYET ŞİRKETİ

Jack London'ın bitirmeye ömrünün el vermediği ve ölümünden 47 yıl sonra Robert L. Fish tarafından London'ın kitabın sonuna dair aldığı notlara ve taslaklara bağlı kalınarak nihayete erdirilen romanı Cinayet Şirketi üzerine yazdığım bu yazıyı ilgiyle okumanızı dilerim.

Arif Erdem Aktaş

Amerikalı gazeteci ve roman yazarı Jack London özellikle Beyaz Diş ve Martin Eden gibi kültleşmiş kitaplarıyla dünya çapında tanınan ve çok okunan yazarlardan biridir. Bu yazının konusu ise yazarın bu kültleşmiş eserlerinin yanı sıra bitirmeye ömrünün el vermediği ve ölümünün üzerinden 47 yıl sonra Robert L. Fish tarafından London'ın kitabın sonuna dair aldığı notlara ve taslaklara bağlı kalınarak nihayete erdirilen romanı Cinayet Şirketi olacaktır. Akıcı ve sade bir üslupla giden kitabın dili de olay örgüsü de gerçekten kitabın bu denli gölgede kalması hususunda insanı hayrete düşürüyor. İnsanın iç dünyasında yüzleşmekten korktuğu, hep ertelediği bazı meseleler üzerine çarpıcı tartışmalar ve diyaloglar ile herkesin hayatının bir yerine temas edebilecek bir eser ortaya çıkarmaya çalışan yazarın amacına ulaştığına şüphe yok denilebilir. Ahlak, vicdan, etik ve toplumsal yarar gibi kavramlar üzerine kurulu romanın kurgusu bu konular düşünürken her şeyin hikâye içerisinde yerli yerine oturtulup düşünülmesine büyük imkân sağlıyor.

Cinayet Şirketi kabaca anlatmak gerekirse isminden de anlaşılacağı üzere gerçekten de bir "Cinayet" şirketinin yapısını ele alıyor. Cinayet Şirketi gizli bir yapılanmaya sahip ve müşterilerine kendileri

ulaşılıyor. Müşteriler şirketten birini öldürmelerini ister ve öldürülecek kişiye göre değişen ücreti öder. Yalnız bu adımlar cinayetin işlenmesi için yeterli değildir. Cinayet Şirketi son derece ilkeli ve prensiplerine sadık bir şirkettir. Öldürülecek kişinin ölümünün muhakkak topluma bir fayda sağlaması gerekmektedir. Buna örnek olarak "bir geminin gaddar bir ikinci kaptanı, zorbalık yapan bir ustabaşı ya da rüşvetle yolunu bulan bir siyasetçi" gösterilebilir. Şirket eğer müşteriden gelen teklifi değerlendirir ve o kişinin öldürülmesinde toplumsal bir fayda bulamazsa ödenen ücretin bir kısmını alır ve kalanını müşteriye iade eder. Eğer Şirket, öldürülmesi talep edilen kişinin ölümünün topluma yararlı görürse o kişiyi 1

yıl içerisinde öldüreceğini, eğer öldüremezse kendisine ödenen ücreti fazlasıyla müşteriye geri ödeyeceğini taahhüt eder. Fakat Cinayet Şirketi'nin başarısızlıkla sonuçlanmış bir operasyonu henüz görülmemiştir. Cinayet Şirketi'nin başında aynı zamanda şirketi kuran kişi de olan Ivan Dragomiloff bulunmaktadır. Dragomiloff'un onayladığı operasyonları gerçekleştiren suikastçıların ise kimi sosyolog kimi profesör kimiye bilim insanıdır. Şirketin en önemli özelliğinin prensiplerine ölümüne bağlı olduğunu ve suikastçıların da bu prensiplerden taviz vermektense canlarını feda etmekte hiç tereddüt etmediklerini bir kez daha vurgulamalıyız.

Şirketin muhtevası temel hatlarıyla kitabın başında Dragomiloff ile bir müşteri arasında geçen süreç üzerinden okuru bilgilendirme amacıyla anlatılıyor. Kitabın asıl öyküsü ise okuru adeta çarpan bir müşteri talebi üzerine kurulu. Cinayet Şirketi adındaki bu gizemli yapıyı araştıran, uzun uğraşlar sonucu Şirket hakkında pek çok bilgi edinen Winter Hall eninde sonunda Dragomiloff'un karşısına müşteri olarak çıkmayı başarır. Şirket'in işleyişiyle ilgili pek çok malumat edindikten sonra Şirket'in şefine öldürülmesini istediği şahsın adını söyler. Winter Hall'un adını söylediği kişi tam karşısında onu ilgiyle dinleyen çakmak gözlü

“

CİNAYET ŞİRKETİ SON DERECE İLKELİ VE PRENSİPLERİNE SADIK BİR ŞİRKETTİR. ÖLDÜRÜLECEK KİŞİNİN ÖLÜMÜNÜN MUHAKKAK TOPLUMA BİR FAYDA SAĞLAMASI GEREKMEKTEDİR. BUNA ÖRNEK OLARAK "ZORBALIK YAPAN BİR USTABAŞI YA DA RÜŞVETLE YOLUNU BULAN BİR SİYASETÇİ" GÖSTERİLEBİLİR.

yakışıklı adamın ta kendisidir! İlkelerine bu denli bağlı bir yapı için bu talebin herhangi bir olağan dışılık oluşturmaması ve tüm objektifliğiyle sürecin yürütülmesi gerekmektedir. Fakat burada insan psikolojisi ve doğasıyla ilgili bir meselenin irdelenmesi gerekmektedir. Kitapta Dragomiloff'un içinde bulunduğu durum bir ağır ceza hâkiminin kendisini yargıladığı bir davaya benzetilebilir. Bu örnekteki durum muhtemelen hiç kimse tarafından kabul görmeyecektir ve gerekçe olarak da hâkimin tarafız karar vermesinin beklenebileceği gibi sebepler sunulacaktır. Çünkü söz konusu durumda hâkimin vereceği karar kendisini etkileyecektir. Bu durumda ortaya şöyle bir soru çıkıyor: Karar mercii, kurallara sadakatini canını vererek gösterebilir mi? Diğer bir deyişle kurallar canından değerli mi? İdeal bir yargı sisteminde ilkelere yani kurallara bağlılığın her şeyin üzerinde tutulması gerektiği düşünülebilir fakat insanın olduğu yerde bunun gibi mükemmeliyetçi yaklaşımlar doğru olmayacaktır. Çünkü insanın belli çalışma prensibiyle kodlanıp ayarlanmış robotlar gibi hareket etmesi beklenemez. Bu durum da mükemmel bir hukuk sistemi yapmanın güçlüğünü ortaya koymaktadır. Romana dönecek olursak, ilkeleri her şeyin üstünde tutan bu şirketin kurucusu ve şefi olan Dragomiloff

Winter Hall'un talebini herhangi bir müşteri talebindeki gibi değerlendiriyor. Hall ile ölümünün ne gibi bir toplumsal fayda ortaya çıkaracağını derinlemesine tartışmalar ve tartışmayı kazanan Hall olur. Kendisini yargılayan ağır ceza hakimi idam kararını vermiştir. Okur buradan sonra tabii ki kitaba daha sıkı tutunuyor ve neler olacağını dört gözle bekliyor. İlkeleri uğruna canını feda etmekten çekinmeyecek bir adam olan Dragomiloff ilkelere sadık kalarak kendi ölümünün toplum yararına olacağına hükmeder ve suikastçılara sıradaki hedeflerinin kendisi olduğunu söyleyerek yeni görevlerini tebliğ eder. Bu noktaya kadar Şirket'in şefi olan ve şef gibi davranan Dragomiloff, bu noktadan sonra Şirket'in şefliğini Hall'a bırakarak kendi emriyle kendisini öldürmeye gelen suikastçılardan kaçmaya başlar. Bu davranış, ilkelerine bu kadar bağlı olan Dragomiloff'un bu ilkelerin uygulanması için kendi ölümüne karar vermişken neden ölümünden kaçtığı sorusunu akıllara getirmektedir. Bu durumda etik ve vicdan kavramlarını sorguluyor kitap okura. Dragomiloff Şirket'in etik kurallarına harfiyen uymuş ve bu ilkelerden hiçbir taviz vermeyerek sistemi yürütmüştür. Sonunda ise Şirket'le olan bağını tamamen kopararak kendisini vicdanı dışında hiçbir şeyin bağlamadığı bir birey halinde yaşamaya başlamıştır. Daha doğru ifadeyle yaşamaya çalışmaya... Bu hareketle aslında ilke ve prensiplere bağlı olmada hiçbir sorun yaşanmayan bir sistemin mükemmel olmasının önünde birey vicdanının yatmakta olduğu görülmektedir. Fakat kitapta anlatılan durumda Dragomiloff, kurduğu sistemin içine birey vicdanını da katmıştır. Bu sebeple kendi kurduğu sistemden kaçması meşru hale gelmiştir. Fakat kurduğu bu yapının kusursuz olduğunu yine kendisi ispatlıyor. Kitabın sonunda Dragomiloff'un kendi ölüm emrini vermesinin üzerinden 1 yıl geçmek üzeredir ve yalnızca Haas isimli suikastçı hayattadır. Haas

da Dragomiloff'un kaçtığı adaya varmak üzereyken hiç hesapta olmayan, tamamen görünmez bir kaza sonucu ölür. Bu ölüm bize aslında hayatta hiçbir şeyin planlandığı gibi gideceğine dair bir garanti sağlamayacaktır. En mükemmel ilerleyen süreçler, en kusursuz planlar bile hiç aklı gelmeyen bir sebeple bozulabilir. Nihayet 1 yılın dolmasına dakikalar kala ilkelerine sadakatinden ödün vermeyen Dragomiloff, son kalan suikastçının da kendisini öldürmeye gelmemesinden onun ölmüş olduğunu anlar. Dragomiloff şirketin hayatta kalan son üyesi olarak görevin kendisine kaldığını anlar ve bu görevi yerine getirmekte hiç tereddüt etmez. Ölümünden önce yazdığı mektuptaki şu satırlar Dragomiloff'un kurduğu sistemi daha iyi özetliyor:

"Cinayet Şirketi'nin başı olarak bir sözleşmeye imza attım, o sözleşmenin şartları yerine getirilecek. Şirket bugüne dek nasıl başarısız olmadıysa, şimdi de yoluna devam edecektir. Aksini yapmak, şirketin savunageldiği değerleri yadsımak olur. Şundan eminim ki Haas'ı ölümünden başka hiçbir şey görevini yerine getirmekten alkoyamazdı, gelin görün ki, bizim örgütte mutlaka sıradaki işi devralır. Son üye olarak bu görevi üstlenmem gerekiyor. Yalnız bu görevi üzüntü içinde kabul etmiyorum. Şirket benim hayatımdı ve o yok olacaksa, o zaman Dragomiloff da yok olmalı." Görüldüğü gibi Şirket bir kez daha amacına ulaşmış ve öldürmekle görevlendirildiği kişiyi öldürmeyi başarmıştı. Fakat bu başarı aynı zamanda Şirket'in sonunu getirmişti. Bir kez daha ilke ve prensiplere bağlılığın Şirket'in varlığından bile üstün olduğu gözler önüne seriliyor. İlkeleri çiğneyerek varlığını devam ettirmek isteyen bir Şirket'in bir anlamı olmadığını görüyoruz. Belki de dünya üzerindeki hukuk sistemleri kendi koydukları kurallara bu denli bağlı olsalar şimdi pek çoğu kendi kendisinin sonunu getirmek zorunda kalacaktı.

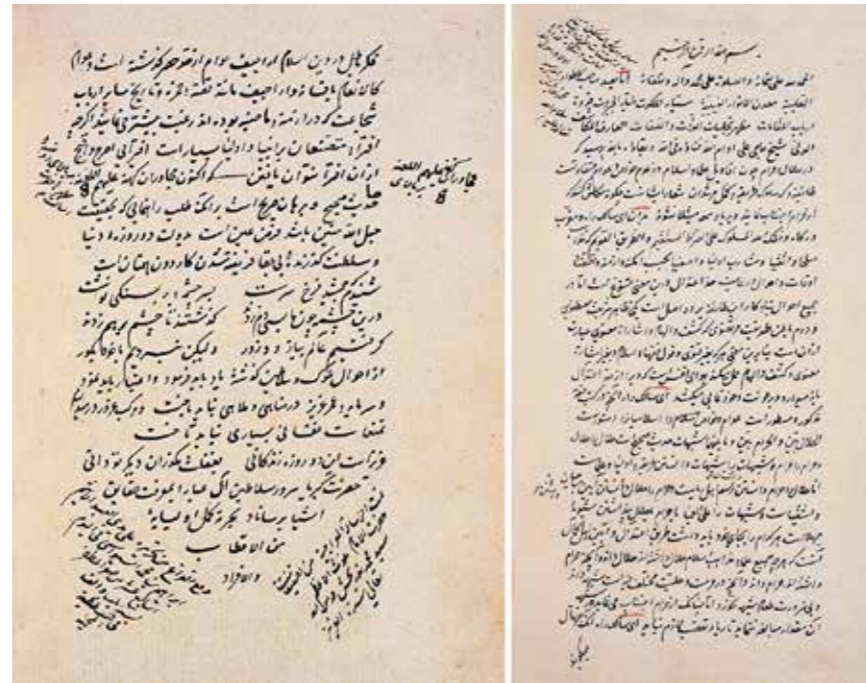
ÜÇ AYLARIN EDEBİYATIMIZDAKİ YERİ

Osmanlı toplumunun dini ve kültürel hayatında önemli bir yere sahip olan üç aylar, asırlar boyunca hayatın kendisiyle şekillenen edebiyatın da konusu olmuştur.

Mert Coşkun

“Üç aylar ve Regaib Kandili, Kendimizle Yüzleşme Ve Tövbe Etmek İçin Bir Fırsattır. Allah'ın zamanlar içinde mukaddes kıldıklarından biri de; üç aylar olarak bilinen Recep, Şaban ve Ramazan aylarıdır.” İslam dünyasında her yıl manevi iklimler getiren ve Ramazan ayı ile sonlanan mübarek üç aylara ulaştıran rabbimize şükürler olsun. Üç ayların faziletine dair Hz. Peygamber'den nakledilen rivayetlerin yanı sıra dinî kültürde mübarek sayılıp kutlanan Regaib, Mi'rac, Berat ve Kadir gecelerinin bu aylarda yer alması üç aylara ayrı bir önem verilmesine, ibadet, dua, zikir ve hayırlı işlerle daha fazla meşgul olunarak dinî duyarlılığın daha yoğun olarak yaşanmasına zemin hazırlamıştır.

Osmanlı toplum hayatını derinden etkileyen, gelişile halk arasında büyük bir sevinç oluşturan bazı zamanlar vardır. Bu zamanlardan biri de şüphesiz üç ayların gelişidir. Recep, Şaban ve Ramazan aylarını kapsayan üç aylar aynı zamanda Regaip, Miraç, Berat kandilleri ve Kadir Gecesi yer alır. Bu zamanlarda özellikle Kandillerin minarelerimizi süslemesi ve Ramazan ayı'nda bizleri uyandırıp kendimize gelmemizi söylercesine minarelerimize eklenen “Mahya”lar bulunduğumuz şehirlere güzellik katar. Genel itibarıyla “Kandil” kelimesinin hayatımıza girişi ise; Osmanlı Padişahı II. Selim

Muhammed Nurbahş'ın Risâle-i Mi'râciyye'sinin ilk ve son sayfaları (Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 3702/2)

döneminde (1566-1574) camiler aydınlatılıp minarelerde kandiller yakılarak kutlandığı için bu gecelere kandil geceleri denilmiştir. Bunlar Mevlid, Regaip, Mi'rac, Berat ve Kadir geceleridir. Bazan Arapça “leyle” (gece) kelimesi eklenerek leyle-i Kadr, leyle-i Berât... şeklinde de kullanılır. Bu gecelerin kutlanma tarihleri kamerî takvime göre şu şekilde belirlenmiştir: Mevlid kandili rebülevvel ayının on ikinci, Regaip receb ayının ilk cuma, Mi'rac aynı ayın yirmi yedinci, Berat şâban ayının on beşinci, Kadir ise ramazan ayının yirmi yedinci gecesi. Zikredilen rakamlar daima geceden sonra gelen güne aittir.

Üç ayların önemi yalnızca dini hayatımızda değil sosyal ve kültürel hayatımızda da bir önemi vardı. Bunun en güzel örneği ise geçmişten günümüze yazılan şiirleri gösterebiliriz. Tarihimize baktığımızda dini, kültürel, sosyal değerleri şiir'ler ile anlatma ve yazma geleneği mevcuttur. Günümüz kaynaklarına baktığımızda üç aylar'ında şiirlere dahil olduğunu ve asırlar boyunca hayatın kendisiyle ilerlemiştir. Osmanlı döneminde yaşayan şairler mübarek aylarda yer alan kandiller ve özel gecelerin manevi atmosferini şiirlerine taşımışlardır. Bu şiirler kimi zaman bir beste

haline geldi bazıları ise gönülümüze yer edindi. Özellikle Osmanlı döneminde yazılan/bestelenen şiir ve kasideler günümüzde camilerde hala daha söylenip dinlenilmektedir. Osmanlı toplumunun dini ve kültürel hayatında önemli bir yere sahip olan üç aylar, asırlar boyunca hayatın kendisiyle şekillenen edebiyatın da konusu olmuştur. Hz. Peygamber'in (s.a.v.) yaşadığı dönem ve koşulları konu alan şiir ve kasideler olduğu gibi Mirac hadisesini konu alan “mi'râciyye” ise bunlardan biri. Adından da anlaşılacağı üzere Mirac gecesi hadisesini konu alan bir eserdir. Edebiyatımızdaki en yaygın türlerden biri olmakla birlikte, Efendimizin (s.a.v.) hayatının aslında edebiyatımıza ne denli etkilediğinin de açık bir göstergesidir.

Anadolu sahasındaki ilk müstakil Mi'râciyye, 15. yüzyılın başında divan edebiyatının kurucularından Ahmedî tarafından kaleme

alınmıştır. Tahkik-i Mi'râc-ı Resûl başlığını taşıyan eser, 497 beyittir.

15. yüzyıldan sonra edebiyatımızda daha fazla rağbet gören Mi'râciyye 16. ve 17. yüzyıllarda hemen hemen her şairinin divanında bir bölüm olarak yer aldığını görüyoruz.

Bu örneklerden biri olan Ramazâniyye; divan edebiyatında Ramazan ayını konu edinen mazlumelerin adıdır. Ramazan ayı münasebeti ile yazılan manzume, ramazanın bolluk ve bereketinden söz eden şiir veya kaside bölümü, nesib bölümünde ramazan ayından söz eden kaside, ramazan ayından söz eden ramazan güzellemesi yapan manzume anlamlarına gelmektedir diyebiliriz.

Ramazan ayı münasebeti ile yazılan manzume, ramazanın bolluk ve bereketinden söz eden şiir veya kaside bölümü,

nesib bölümünde ramazan ayından söz eden kaside, ramazan ayından söz eden ramazan güzellemesi yapan manzume anlamlarına gelmektedir. Ramazâniyyelerde üzerinde önemle durulan konulardan biri de Kadir gecesidir. Enderunlu Vâsif bunu; “Bil kadrini zirâ ki bu şehrin şeb-i Kadri / Bîşek sebeb-i mağfîret-i âlemiyandır” beytiyle anlatır.

Kadir gecesi şairlerin kadir ve kıymetinin bilinmesi için tevriye yolunu açmakta, bunun yanında övgüye

geçmeye de vesile olmaktadır. Nazim'in Kırım Hanı Selim Giray'ı övmek için kaleme aldığı ramazâniyyesinin girizgâh beyti bu anlayışa örnektir:

“Böyle şebde kadre ermek dilese bir rûzedâr/ Vâsıl-ı hân-ı nevâfî hân-ı âlîşân olur.” Ramazâniyyelerin sonunda şair bayramın hasretle beklendiğini ifade ederek çeşitli nükteler yapar.

Asırlar boyu müslümanlar tarafından coşkuyla kutlanan üç ayların başlangıcı; hayatımıza sirayet ettiği gibi edebiyatımıza da yansımıştır. Özellikle Halk edebiyatında bolca görebileceğimiz bu örnekler bundan sonrada yazılıp örneklerini göreceğimizden pek tabii eminiz.

“Allah'ım! Receb ve Şâban aylarını bize mübârek eyle ve bizi Ramazân'a ulaştır!” (Taberânî, Evsat, IV, 189; Beyhakî, Şuab, V, 348. Krş. Ahmed, I, 259)

GÖĞE MANA MAYALAMAK: MAHYA

Mahyacı Abdülatif Efendi'ye vefa ile.

Yavuz Selim Yaylacı

“Dünya yüzünde sevmeye ve sayılmaya layık Türklerin hiçbir medeni eserleri olmasa bile, yalnız şu gökten yıldızları toplayıp minareler arasında yazı yazmayı akıl etmeleri ve bunda muvaffak olmaları, onların medeniyette ne kadar ileride olduklarının bir ifadesidir.”

Farsça mâh(ay) ismine Arapça -iyye ekinin eklenmesiyle oluşturulmuş Osmanlıca mâhiyye (aylık, aya mahsus) kelimesi, hususén Ramazan ayında birden fazla minareli camilerin iki minaresi arasına kurulan ışıklı yazılara ve resim panolarına verilen isimdir. Arapça mahyâ (Hz. Peygamber'e salâtuşelâm getirilen meclis; zikir meclisi) kelimesinin de bu adetin ismine etki ettiği söylenebilir. Çünkü “leyletü'l-mahyâ” denilen mübarek gecelerde zikir meclisi kurulan camiler alışılmışın üstünde kandillerle süslenilir.

Fâkihî (ö. 278/891) Mekke Valisi Muhammed b. Ahmed el-Mansûrî'nin ilk defa dikili direkler arasına gerilmiş iplere kandil astırdığını yazmaktadır. Kendisinden dört buçuk asır sonra yaşamış İbnü'l-Hâcc'ın da söz ettiği bu uygulamanın Osmanlı Devleti'nin minareler arasına mahya kurmasına ilham olduğu düşünülebilir.

1578'de İstanbul'a gelen Alman seyyahı Schweigger'in seyahatnamesinde yer alan bir tasvirde minareler arasında kurulmuş bir mahyanın olduğu göz önünde bulundurulursa Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'nın 1722 yılında verdiği, bütün selatin camilerine mahya kurulması emrini başlangıçtan çok geleneğin tekrarı saymak gerekir. Bu karar aynı zamanda kültürümüzde mahyanın ne kadar ciddi bir yer tuttuğunu da bize gösteriyor. Öyle ki minareleri kısa olduğundan dolayı mahya kurulamayacak olan Eyüp Cami'nin minareleri Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'nın emriyle 1723 yılında yükseltiliyor. Üsküdar'daki Mihrimah Cami'ne de tek minareli olduğu için mahya kurulamadığından Üsküdar halkının semtlerinde mahya olmamasından şikâyet etmeleri üzerine sonradan bir minare daha ekleniyor.

Mahya her ne kadar Ramazan ayında kurulmasıyla mana balsa da özel günlerde ve karşılmalarda da kurulduğu bilinir. Mesela Sultan Abdülaziz Avrupa seyahatinden döndüğünde, Hidiv İsmâil Paşa, İran şahı ve Atatürk İstanbul'a geldiğinde hoş geldin mahyaları kurulmuştur.

1805 yılında Mustafa Nakşi tarafından hazırlanan mahya çizimlerinden bir örnek

I. Dünya Savaşı yıllarında, “Hilâliahmer'i unutma, hubbû'l-vatan mine'l-îman, muhacirlere yardım, muhâcirîni unutma”; İstiklal Savaşı'ndan sonra, “Tayyareyi unutma, eytâma(yetimlere) yardım”; harf inkılabından sonra Latin harfleriyle, “İsraftan sakın, tayyareye yardım, yetimleri unutma, yerli malı al, himâye-i etfâle yardım, içki aile düşmanıdır, kumar insanı mahveder” gibi yazıların yer aldığı hatırlatıcı ve uyarıcı mahyalar kurulmuştur.

Mahyanın asıl görevlerinden biri de hatırlatmadır ve günümüzde de bu özelliğini korur. Fakat bugün yalnızca uyancı yazılara dönüştürülmeye doğru giden bu gelenek, geçmişte şehrin gündemi olarak çok daha canlı yaşanırdı. İstanbul'da “cami gezmek” diye bir adet oluşmuştu. Zira her gün değişen mahyaları kaçırmak istemeyen halk teravih sonrası şehri adımlardı.

Mahya kültürümüzle alakalı kısa da olsa bilgi verdik ve bu geleneğin bugün gelişen imkanlara

Sultanahmet Camii'nde “Aman Ya Hazret-i Fahr-i Âlem” mahyası. Mütareke yıllarında mahyacı Ali Ceylan tarafından kurulmuştur.

rağmen düne göre daha cansız kaldığı düşüncemizi de belirttik. Göğümüze mana mayası çalan bu gelenekle alakalı bir de sorumuz olacak okurumuza. Belki bir noktada merak uyandırmış oluruz.

Sinematografinin mucidi sayılan August ve Louis Lumiere kardeşler 1895 yılında “Trenin Gara Girişi” isimli ilk filmin gösterimini Paris'te yaptılar ancak 1870 yılında bir Ramazan gecesi Süleymaniye'de Abdülatif Efendi tarafından kurulan resimli mahyaya bakanlar da şunu görmüşlerdi: At arabası köprü üstünde, kayıklar ve balıklar da köprü altında hareket ediyorlar. Sinemanın “hareket” anlamına geldiğini hatırlarsak, resimleri hareket ettirerek İstanbullulara bir film gibi mahya izleten Abdülatif Efendi'yi sözde sinema tarihinin neresine koymak gerekir?

1578'de İstanbul'a gelen Alman seyyahı Schweigger'in seyahatnamesinde yer alan tasvir.

HİLAL GÖRÜNDÜ

✍ Zeynep Arslan

*Kullarında yok sana lââyık metâ
Merhaba şehr-i ramazan, merhaba
Senden aldık nûr-i iman pür-şu'â
Merhaba şehr-i ramazan, merhaba*

Ramazan her sene Hüseyin Tolan'ın İsfahan makamında bestelediği bu ilahiyle karşılanıyor bende. Aa, affola efendim, kendimi tanıtmayı unuttum. Ben Sultanahmet Camii. Bir caminin konuştuğunu hiç duydunuz mu? Tamam, en azından şimdi bir caminin yazdıklarını okuyacaksınız. Ben inşa edildiğimden beri kaç ramazan geçirdim? Neyse, bunu siz hesaplıyorsunuz bir ara. Ben size şahit olduğum ramazanları anlatayım diyeceğim lakin uzun hikâyeye, dergide bana ayrılan sayfalar bunları anlatmaya yetmez. En iyisi ben size ramazanla ilgili üç ipucu vereyim, uzun hikâyenin yapı taşlarını bilmeyen öğrenir, bilen pekiştirir.

Ramazan ömrümüze gelen tanı misafiridir. Misafirin gelişi büyük bir heyecanla beklenirken onun için hazırlıklar çoktan yapılmıştır. İftarda ve sahurda patlatılmak için toplar, fırınların pide pişirmek için yaptığı tedarikler, iftar ve sahurda yenmek için yemekler –mesela yufkalar açılır, mantılar, içli köfteler yapılıp dondurucuya koyulur ve içilmek üzere şerbetler... Hepsi hazır. Evlerde temizlik yapılır, mahalle iftarları için masa ve sandalyeler ayarlanır, iftar çadırları kurulur, meddahlar kuşanır, kumanyalar muhtaçlara

ulaştırılır... Beni de ramazana hazırlarlar. Minarelerim arasında mahya gerilir. Diğer cami arkadaşlara da mahyalar asılır. Biz de camiler olarak her ramazan birbirimize sorarız, mesela: “Benim mahyamda ORUÇ TUT SIHHAT BUL yazıyor, seninkinde ne yazıyor Süleymaniye?”

Ve üç aylardan ikisine eklenen, beklenen gelmiştir. Bu sene de eriştik ramazana çok şükür, der insanlar. Bahçemde ramazan şenliklerine katılır, iftar yapar sonra teravihe dururlar. Ramazanda o kadar çok insan geliyor ki bana tüm cami coşku ile doluyor. Bu beni mutlu ediyor ama biraz da üzüyor. Şöyle. Geçen ramazan cami arkadaşlarla teravih çıkışı konuştuk. Küçük olarak inşa edilmiş veya İstanbul denince hemen akla gelmeyen camilerde az cemaat oluyormuş. Ben gibi simgeleşen ve büyük inşa edilmiş camilere de o kadar çok insan geliyor ki yer olmadığı için pek çoğu kapıdan geri dönüyor, namaza iştirak edemiyor. Bu duruma üzülen cami arkadaşlar bizden rica etti: “Sana gelen insanların birazını bize yönlendirsen de bizim de yüzümüz daha çok gülsün hem böylece insanlar da namazı rahatça kılabilir.” Ben insanlara söyledim ama pek azı beni duydu. Ben de bu

durumu yazarak daha çok kişiye ulaşıyım dedim. “Ee, hani bize ipuçları verecektin?” dediğini duyar gibiyim. Tamam, anlatacağım. Ne yapayım, ben de beni okuyanı bulmuşken biraz dertleşelim demiştim. Gelelim ipuçlarına:

TEMCİD

Müezzinlerin recep ve şabanda sabah ezanından, ramazanda ise sahurdan sonra okudukları dua, münacaat, ilahlara denir. Biliyor musunuz? Temcîd sahur vaktinde okunduğu için halk arasında “sahur” anlamına gelir, hatta eskiden “sahura kalkmak” yerine “temcîde kalkmak” denirdi. Kimi takdîs ü kimi temcîd okur (Süleyman Çelebi)

Biz de dinleyenlerden olalım mı? Haydi!

RAMAZÂNİYYE

Divan şiirinde ramazanı konu edinen ve şairlerin ramazanda padişah veya yüksek rütbeli kişilere sundukları, on ile yirmi beyit arasında yazdıkları, çoğu kaside şeklindeki şiirlere denir. En çok ramazâniyye yazan şair Enderunlu Fâzıl'dır.

Şehre geldi berekâtıyla mübârek ramazân
Oldu şehbender-i kâlâ-yı sevâb u gufrân

ORTA OYUNU

İzleyicilerle çevrili bir alanda oynanan, içinde müzik bulunan doğaçlama bir oyundur. Oyunun

iki önemli kahramanı Pîşekâr ile Kavuklu'dur, Karagöz ile Hacivat'ın vücut bulmuş hâli gibidirler. Osmanlı'da ramazan eğlencelerinin gözdesiydi.

Bu arada sevgili okur, ramazan da diğer aylarla konuşmuş ve biraz evvel okuduğunuz camilerin üzülmeleri hususu aylar arasında da yaşanmış. Üç aylarda muamelata, ibadete ve diğer hususlara verilen ehemmiyet diğer aylarda

biraz düşüyormuş. Buna hem dokuz ay hem üç aylar hem de insanlar ve camiler üzüyor. Ramazan gitmeden evvel bunu size iletmemi istemişti.

Ve ramazanı Hüseyin Tolan'ın İsfahan makamında bestelediği bu ilahiyle uğurluyoruz. Ramazan ayının bitmesiyle bir hüznün çökse de içimize, Ramazan Bayramı'yla hüznü kalbimizde tebessümümüzde taşıyoruz.

*Kullarında yok sana lââyık metâ
Elveda şehr-i ramazan, elveda
Senden aldık nûr-i iman pür-şu'â
Elveda şehr-i ramazan, elveda*

ANLAMIN MUHAKEMESİ

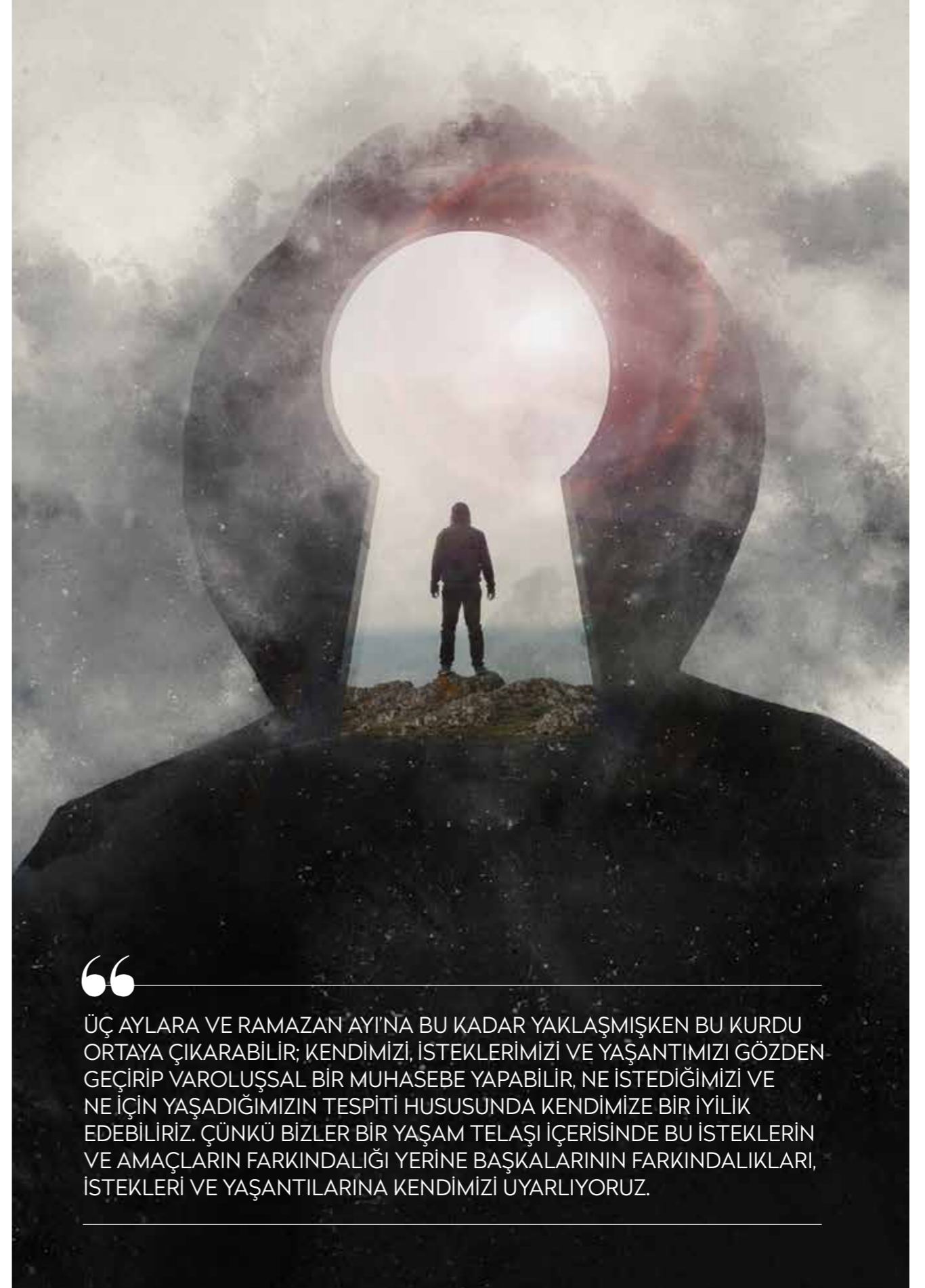
Biz insanlar, bugün gerçekten ihtiyaçlarımızın ne kadar farkındayız? Nefsimizi, kibrimizi ve ego kökenli isteklerimizi sağlıklı bir şekilde ne kadar dışarıda bırakıyoruz? Tüm bu soruların cevaplarını genelde okuyucuya bırakmayı seviyorum.

Psikolog Halil Emre Kösen

Günümüzde her türlü maddi ihtiyacımızı bir şekilde karşılayabilmekteyiz. Tabii buradaki mevzu, bu maddi ihtiyaçların gerçekten ihtiyaç olup olmadığıyla ilgilidir. Biz insanlar, bugün gerçekten ihtiyaçlarımızın ne kadar farkındayız? Bu ihtiyaçların tespitinde çevremizden ve etrafımızda ki yaşantılarımızdan ne kadar etkileniyoruz? Nefsimizi, kibrimizi ve ego kökenli isteklerimizi sağlıklı bir şekilde ne kadar dışarıda bırakıyoruz? Tüm bu soruların cevaplarını genelde okuyucuya bırakmayı seviyorum. Çünkü akıl, bizi geçmişten bugüne getirirken insanın direkt olarak bizatihi kendilik tasavvurunu ortaya çıkarır. Bu nedenledir ki bu soruların cevaplarını okuyucu vermelidir. Çünkü insan bir başkasının değil, aksine kendisinin kurdu olmalıdır. İşte tam da bu noktada Üç Aylara ve Ramazan Ayı'na bu kadar yaklaşmışken bu kurdu ortaya çıkarabilir; kendimizi, isteklerimizi ve yaşantımızı gözden geçirip varoluşsal bir muhasebe yapabilir, ne istediğimizi ve ne için yaşadığımızın tespiti hususunda kendimize bir iyilik edebiliriz. Çünkü bizler bir yaşam telaşı içerisinde bu isteklerin ve amaçların farkındalığı yerine başkalarının farkındalıkları, istekleri ve yaşantılarına kendimizi uyarlıyoruz. Nitekim günümüz gençliğinin

içinde bulunduğu temel nevrozun nedeni maddi ihtiyaçların -birçok çevresel faktörden ötürü- anlam ihtiyacının önüne geçmesinden kaynaklıdır. Aslında bu durum sadece ülkemizin değil, bütün bir dünyanın sorunudur. Size çok ilginç ve üzerinde düşünebileceğimiz bir örnek vermem gerekirse bu örnek Belçika örneği olacaktır. Belçika, Avrupa'nın ekonomik refahı yüksek, iklimi Kuzey Avrupa ikliminden kat kat iyi, insanların sosyal aktiviteler yapabileceği, işsizliğin az olduğu "yaşanılabilir" bir ülkedir. Peki, böylesine "yaşanılabilir" bir ülkede neden intihar oranı Avrupa'nın en yüksek intihar oranları arasındadır? Benim bir psikolog olarak bu durumdan çıkardığım mesaj şudur: Demek ki insanların maddi ihtiyaçlarının karşılanması mutluluk için ana etmen değildir. Bir diğer örneğim bir Amerikan Üniversitesinde yapılan bir araştırmanın sonucudur. Bu araştırma intihar girişiminde bulunan ranlamsızlığına" vurgu yapmasıdır. Üstelik bu öğrencilerin %93'ü akademik olarak başarılı ve sosyal olarak aktif, dışardan bakıldığında hiçbir sorunu olmayan öğrencilerdir. Bu durum bize aslında günümüz gençliğinin Viktor Frankl'ın dediği gibi "duyulmayan bir anlam çığığının" olduğuna işaret eder. Günümüzde insanların yaşamak için gerekli materyalleri

var fakat asıl sorun insanların yaşamak için bir sebepleri "yaşam anlamı" yok. İşte yazının başında söylediğim şey de bu. Yaşamak için maddeye değil, anlama ihtiyacımız var! Bu anlamı bulabilmemiz için kendimizi muhasebeye çekebileceğimiz bu aylar bir fırsattır. Ramazan Ayı bildiğimiz üzere bu tür maddi ihtiyaçlarımızın, nefsimizin en çok baskılandığı, belli saatler dışında dışarı çıkıp arkadaşlarımızla yiyip içemediğimiz bir aydır. Lakin şöyle bir düşündüğümde oruç tutan insanların yaşantılarını ve bu aydan aldıkları lezzeti gördüğümde her zaman şaşırılmışımdır. Hangi topluluk yediğinin kısıtlandığı, içtiğinin belli zaman aralıklarında yasaklandığı bu aydan böyle bir lezzet alır? Bu sorunun cevabını yine okuyucuya bırakmakta fayda var. Bu aydan bu kadar lezzet almalarının bence bir sebebi de kalabalık iftar sofraları, birlikte kılınan teravih namazları, aile ile geçirilen vakit, yapılan yardımlar, dağıtılan koliler, başkalarının yüzündeki gülümsemeyi görmek ve hayatlara dokunmak... İşte tüm bu yapılan eylemler insanın yaşamdan alacağı zevk ve yaşamında bulacağı anlam ile doğru orantılı eylemlerdir. Peki, tüm bu anlam arayışında varoluşsal anlam boşluğunu dolduracak eylemler bütünü bunlar mıdır? Elbet bütün bir anlam boşluğunu dolduracak

“

ÜÇ AYLARA VE RAMAZAN AYI'NA BU KADAR YAKLAŞMIŞKEN BU KURDU ORTAYA ÇIKARABİLİR; KENDİMİZİ, İSTEKLERİMİZİ VE YAŞANTIMIZI GÖZDEN GEÇİRİP VAROLUŞSAL BİR MUHASEBE YAPABİLİR, NE İSTEDİĞİMİZİ VE NE İÇİN YAŞADIĞIMIZIN TESPİTİ HUSUSUNDA KENDİMİZE BİR İYİLİK EDEBİLİRİZ. ÇÜNKÜ BİZLER BİR YAŞAM TELAŞI İÇERİSİNDE BU İSTEKLERİN VE AMAÇLARIN FARKINDALIĞI YERİNE BAŞKALARININ FARKINDALIKLARI, İSTEKLERİ VE YAŞANTILARINA KENDİMİZİ UYARLIYORUZ.

“şeyler” bu eylemler değildir. Fakat bu eylemlerin insanlara iyileştirici bir etki yaptığı da yadsınmaz bir gerçektir. Burada anlam boşluğunu hisseden tek komün, gençler değildir; yetişkinler ve yaşlılar da bu varoluşsal vakumu hissedebilir. Nitekim yaşlılarda oluşabilecek yaşlılık depresyonu ve orta yaş krizi dediğimiz olgular bu anlam boşluğunda ortaya çıkarabilmektedir. Bu duruma spesifik bir örnek verecek olursam yaşlılığın son döneminde olduğunun farkında olan fakat bu hayatı sadece haz için yaşamış olan, sevmemiş, sevilmemiş arkasında eser bırakmamış, maddi ihtiyaçları için yaşamış bir insanın düşeceği anlamsal boşluk çukurudur. Bu rahatsızlık; kişide zamanı geri alamayacağı farkındalığıyla

birlikte depresyondan intihara birçok sonuca sebep olabilir. Bu örneğe zıt bir kutup oluşturacak olursak yine yaşlı ve hayatının son döneminde mutlu olan ve şöyle bir baktığınızda yakında ölecek neden hala bu kadar mutlu ve umutlu diyebileceğimiz insanlarda vardır. Bu insanlar geçen ömürlerinde sadece maddi ihtiyaçlarını karşılamamış, sevmiş ve sevilmiş, bir şekilde yaşadığı dünyaya güzel eserler bırakmış insanlardır. Buradaki eser kavramı akla ilk gelen eser anlamı değildir. Dünyaya ve insanlığa faydası olan güzel yetişmiş bir çocuk da bu dünyaya bırakabileceğimiz yegane eserdir. Yahut geçmişte yaptığı ve geriye baktığında yüzünde gülümseme oluşturan her türlü güzel ve anlamlı eylem kişiyi düşeceği

anlamsal boşluk çukurundan kurtarabilecektir. Bu minvalde kendimi bir muhasebeye çekecek olursam, bütün bu yazdıklarım okuyucunun hayatında olumlu anlamda ufacık bir değişikliğe sebep olacak ise belki de ileride beni anlamsal boşluk çukurundan koruyabilecek bir eylem haline gelecektir. O halde burada içinde bulunduğumuz her an yapmamız gereken şey düşüncelerimizin ve yaptıklarımızın anlamı üzerine düşünmektir. Bilhassa içerisinde bulunduğumuz Ramazan ayı bunun için güzel bir fırsattır çünkü insan en çok bu dönemde nefsi ile mücadele etmektedir. Bu aylarda insanlar maddi şeyleri bir kenara bırakıp kendi kurdunu ortaya çıkarıp onunla ve getirdikleri ile mücadele etmektedirler. Burada en dikkat edeceğimiz mesele ise bu gelip geçici durumu psikolojimize ve yaşantımıza kalıcı olarak aksettirebilmektir. Eğer ki bu kalıcılığı birey kendinde sağlarsa sonraki aşamada bireyden tüm topluma sirayet edecektir. Bu da şu an yaşadığımız toplumsal nevrozun iyileşmesinde olumlu bir etki yaratıp toplumumuzu sağaltabilecektir. Çünkü günümüz toplumunda da aynı varoluşsal vakum sürmektedir. Bu sebeple ben bir psikolog olarak şunu söylemek isterim: Eğer bir şeyin altını kazıyacaksak; genç, yetişkin veya yaşlı fark etmeksizin her birey kendi yaşam gayesini ortaya koymalıdır. Bunu yaptığımızda belki bütün bir kaygı ortadan kalkmayacak fakat sağaltım yani iyileşme için atabileceğimiz en özel adımı da atmış olacağız. Biliriz ki insan büyüyüp yetişirken her adımı dosdoğru atamaz fakat başarılı ve mutlu insan, gayesi olan insandır. Peki, bunca aldığımız nefes ve attığımız adımı hangi gaye veya gayeler için atıyoruz? Bu gidişimiz nereye ve yol sonuna vardığımızda geri dönüp baktığımızda gözlerimizden dökülen yaş pişmanlık yaşı mı yoksa mutluluk yaşı mı olacak? İşte cevaplanması gereken soru budur. Buyurun muhasebeye!

MANA SULTANI YİĞİTBAŞI VELİ HZ.

Sebiha Özbek

Ahmet Şemseddin Marmaravi Yiğitbaşı Veli Hazretleri Manisamızın manevi Rehberlerinden önde gelen velilerdendir. Hazret (1435-36 (839)) Marmaracık köyünde dünyaya teşrif ettiler. Sulükünü tamamladıktan sonra Manisa'ya döndüler ve derhal irşat faaliyetlerine başladı. Bir ara İstanbul'a saraya davet edilerek bazı tarikatlar arasında çıkan itilafları ortadan kaldırmak için görevlendirildi. Bu görevi başarılı bir biçimde yerine getirdi. Bu nedendir ki Mübarek Allah dostuna (Yiğitbaşı Veli) ünvanı verildi. Şeyhi Alaeddin Uşşaki Hz. vefatından sonra halifesi olarak yerlerine manevi görevi devam ettirdi. Camilerde sürdürdüğü İrşad faaliyetlerinin daha sonra Seyyit Hoca mahallesindeki tekkesinde devam etti. Zamanla yıkılan ve kaybolmak üzere olan bu tekkenin yerine bugün onun adına kurulan Yiğitbaşı Veli Vakfı tarafından bir mescit inşa ettirilmişti.

Yiğitbaşı Veli Hazretleri onlarca eser günümüze bırakmıştır, İlahi Aşkın önderleri mana alemimize şifa olmuşlardır. Allah dostu bu bölgenin Manevi rehberi olarak büyük rol oynadı İslam'ın hoşgörüsü Efendimiz Hz. Muhammed (a.s.) güzel ahlak öğretisini en güzel şekilde yansıtmaya büyük bir özenle halka sunmaya gayretle çaba sarf etmiştir. İnancı ve Allah sevgisiyle nice zorlu sınavlardan geçmişlerdir bugünkü toplumun şekillenmesinde bu gönül

sultanının etkin bir bereketi vardır.

Bir gönül sultanının varlığı sevgisi o bölgeyi değerli kılar. Anadolu yüzyıllarca gerek bağrında gerekse farklı coğrafyalarda yüce gönüllü sultanlar yetiştirmiş ve o sultanlar bu topraklarda ve farklı medeniyetlerde İslam adına etkin olmuşlardır. İşte bu güzel gönül sultanlarından Yiğitbaşı Veli hazretleri bizleri saran manevi halleri sirayet etmiştir ki vefatlarından sonra nice güzel haller kerametler zuhur etmiştir. Bu manevi güzellikleri Manisa halkı da yakinen müşahade ettiği tarihi gerçekliktir. Hikmettedir ki Yiğitbaşı Veli namı vesilesiyle Manisa halkına sayısız diğer Hakk dostlarının tanınmasına öncülük etmiştir. Âlimler varlıklarıyla muhabbet yolunun yolcusudurlar, davet elçileridir, kutlu kandilleriyle gönüllerimize aydınlık, huzur ve dahi şifa olmuşlardır. Bir velinin, alimin bilinmesi yeryüzü bütün hazinelerinden evladır, kıymeti sonsuz bir nimettir bu zevat-ı

kiram varlıklarıyla muhabbet, iman, feraset yolunun kaynağıdır. Ne güzel söylemiş Şeyh Şaban-ı Veli “Biz bu dünyaya üryan geldik üryan gideriz, bir dostun muhabbeti sevgisi var ise o Cennet ırmaklarına varırcasına zirveye tırmanırcasına yolunu bulmuştur.” İşte Marmaravi Hazretleri de bizde bu güzel duyguları barındıracak ve daha nice gönlümüzün sultanları Efendimizin (s.a.v.) öğretisiyle günümüz insanlığını hidayet bahçesinde mana güllerinin benzediği misk-i amber kokulu dostların şifasında olabilmek duası ve niyazıyla, Rabbim bizleri Ahmet Şemseddin Marmaravi Yiğitbaşı Veli'nin şefaathine nail eylesin, bu güzel kulun bereketinden maddeten ve manen istifade eylememizi müyesser eylesin her zaman söylediğimiz bir sözle takdimi sonlandırıyorum. Âlimler varlıklarıyla muhabbet yoluna davet eden kutlu kandillerdir onlara intisap eden ebedi nurdan sonsuz istifade eyley, yüce makamlara onların bereketi ve duasıyla vasil olur, sonsuz sevgi ve muhabbetlerimizle.

Balkanlar'da Gençlik İnsası

İyilik yolculuğumuzun bu seferki rotası Balkanlar...

Kuzey Makedonya'nın başkenti Üsküp'te inşa etmeyi planladığımız "Jakup Asipi Gençlik Merkezi" ile gençlerin milli ve manevi değerlerin korunmasına destek olmayı hedefliyoruz.

SMS GENCLİK yaz
3072'YE GÖNDER
5 TL BAĞIŞTA
BULUN
4072'YE GÖNDER
27 TL BAĞIŞTA
BULUN

Makedonya

Türkiye

İYİLİĞİN
Geleceği

KAMPANYA KODU:
11893

ZİRAAT BANKASI HESAP NO: 2124994-5007
IBAN: TR66 0001 0004 8802 1249 9450 07